

REGIONÁLNA ANALÝZA

o mladých ľuďoch ohrozených
situáciou NEET a v situácii NEET
na území Trenčianskeho kraja

Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne
Fakulta sociálno-ekonomických vzťahov

+ 421 (0)32 7400 405

www.fsev.tnuni.sk

Študentská 3, 911 50 Trenčín

BROŽÚRA

REGIONÁLNA ANALÝZA O MLADÝCH ĽUĎOCH OHROZENÝCH SITUÁCIOU NEET A V SITUÁCII NEET NA ÚZEMÍ TRENČIANSKEHO KRAJA

Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne
Fakulta sociálno-ekonomických vzťahov
2025

Autori:

Ing. Eva Ivanová, CSc.

Ing. Jana Masárová, PhD.

prof. PhDr. Zoltán Rózsa, PhD.

Mgr. Viera Ondrášková

Ing. Emília Lazarová

Vymedzenie základných pojmov

NEET - Not in Education, Employment or Training, osoba od 15 do 29 rokov (vrátane), ktorá nie je zamestnaná, nie je v procese vzdelávania a ani sa nezapája do odbornej prípravy z akéhokoľvek dôvodu

Regionálna analýza - je aktivitou projektu „Vytvorenie regionálnej analýzy a regionálnych partnerstiev s cieľom identifikovania potrieb a lokalít vhodných na zriadenie centier pre prácu s mládežou na území TSK“, na základe zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. Z401404FMZ9, realizovaného v súlade s podmienkami poskytnutia príspevku na základe Výzvy na predkladanie žiadostí o NFP z Operačného programu 401000 – SK - Program Slovensko – SK – EFRR/KF/FST/ ESF+, kód výzvy: PSK-MPSVR-022-2023-DV-ESF+

Úvod

V súčasnosti čelí mladá generácia zložitým a mnohostranným výzvam v oblasti vzdelávania, zamestnania a odborného rozvoja. Jedným z najväčších problémov, ktorý nepredstavuje len individuálnu, ale aj celospoločenskú výzvu s ďalekosiahlymi negatívnymi dôsledkami pre ekonomiku a spoločnosť, je fenomén mladých ľudí v situácii NEET (teda tých, ktorí nie sú zamestnaní, nevzdelávajú sa ani neabsolvujú odbornú prípravu).

Doterajšie zistenia z rôznych štúdií odhaľujú široké spektrum faktorov prispievajúcich k NEET statusu, medzi ktoré patrí nedostatok pracovných príležitostí, psychické problémy, užívanie drog a nízka úroveň vzdelania. Tento stav má hlboký vplyv nielen na ekonomickú produktivitu, ale aj na sociálne a psychologické aspekty života mladých ľudí. Mladí v situácii NEET často čelia sociálnemu vylúčeniu, zhoršenej kvalite života a zdravotným problémom, čo ich ešte viac vzdaluje od aktívneho začlenenia do spoločnosti a zvyšuje riziko ich dlhodobej izolácie.

Uvedeným problémom je dôležité sa zaoberať, pretože zlepšenie situácie mladých ľudí v situácii NEET je nevyhnutné pre zabezpečenie udržateľného rozvoja spoločnosti a ekonomiky. Nejde pritom len o riešenie problémov jednotlivcov, ale aj o posilnenie celospoločenskej stability. Podpora mladých prostredníctvom investícií do vzdelávania, zamestnanosti a efektívnych integrovaných politík môže priniesť dlhodobé pozitívne dopady.

Riešenie tohto fenoménu však vyžaduje koordinovaný prístup zo strany vlády, vzdelávacích inštitúcií a súkromného sektora, pričom je potrebné prihliadať na regionálne špecifiká a individuálne potreby mladých ľudí. Iba tak je možné vytvoriť prostredie, ktoré im umožní opätovne sa aktívne zapojiť do spoločnosti a prispieť k jej rozvoju.

Informácie a údaje v tejto brožúre boli vybraté z Regionálnej analýzy o mladých ľuďoch ohrozených situáciou NEET a v situácii NEET na území Trenčianskeho kraja, ktorá bola vypracovaná pre Trenčiansky samosprávny kraj. Cieľom spracovanej Regionálnej analýzy bolo "priniesť komplexnú analýzu kvantitatívnych a kvalitatívnych dát, ktorá sa stane východiskom pre vznik regionálneho partnerstva v rámci VÚC, pre vytvorenie regionálneho akčného plánu Záruky pre mladých vo VÚC

ako aj pre identifikáciu lokalít vhodných na zriadenie jednotných kontaktných miest (JKM) v rámci regiónu zameraných na mladých v situácii NEET".

Prezentované výsledky vychádzajú z kombinácie kvantitatívno-kvalitatívneho výskumu, ktorý umožnil prepojiť objektívne štatistické analýzy s hlbším porozumením subjektívnych skúseností a názorov respondentov.

Veríme, že Trenčianska univerzita v rámci realizovaného výskumu poskytne významné poznatky a umožní lepšie porozumieť problematike NEET, čím prispeje k tvorbe efektívnych riešení a stratégií, ktoré pomôžu mladým ľuďom prekonať bariéry v oblasti vzdelávania, zamestnania a odbornej prípravy.

Metodológia

V rámci výskumu bol v súlade so zadaním využitý kvantitatívno-kvalitatívny prístup, ktorý umožňuje kombinovať štatistické analýzy so skúmaním subjektívnych názorov a skúseností respondentov pre komplexnejší pohľad na skúmanú problematiku.

Základné kvantitatívne dáta boli získané z voľne dostupných verejných zdrojov: databázy DataCUBE Štatistického úradu SR, Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021, štatistiky Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, štatistiky Centra vedecko-technických informácií SR, Portál vysokých škôl a Inštitút sociálnej politiky. Niektoré špecifické dáta resp. dáta v podrobnejšom členení boli vyžiadané z Ministerstva školstva, vedy, výskumu a mládeže SR, Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a z ÚPSVaR.

Na spracovanie dát z kvantitatívnej časti boli využité deskriptívne štatistické metódy, ktoré umožnili systematicky analyzovať a interpretovať základné charakteristiky údajov, identifikovať vzory a poskytovať prehľadné súhrnné informácie.

V rámci kvalitatívnej časti boli využité metódy fokusových skupín, skupinových a individuálnych pološtrukturovaných rozhovorov. Do rozhovorov bolo zapojených päť skupín respondentov, tri skupiny reprezentovali mladých ľudí v rôznych stupňoch a vzťahoch k situácii NEET a dve skupiny rôznych aktérov, ktorí s mladými ľuďmi pracujú ako pedagógovia, aktéri z oblasti práce s mládežou.

Prvú skupinu respondentov tvorili aktívni NEET UoZ (48 respondentov, 15,43%), teda mladí ľudia, ktorí momentálne nie sú zamestnaní, nevzdelávajú sa a nezúčastňujú sa odbornej prípravy, avšak aktívne sa snažia o zmenu svojej situácie. Druhou skupinou boli NEET neaktívni (91 respondentov, 29,26%), ktorí sa nenachádzajú v žiadnom formálnom vzdelávacom procese, nie sú zamestnaní a zároveň neprejavujú žiadne úsilie o zmenu svojho statusu. Tretiu, najväčšiu skupinu respondentov, vytvorili študenti a ohrození situáciou NEET (172 respondentov, 55,31%).

Pri mapovaní aktérov správa vychádzala z údajov dostupných v publikovaných databázach, najmä Finstat, údajov verejnej správy, registrov neziskových organizácií, registra sociálnych podnikov a registra chránených dielní a chránených pracovísk.

Aktéri práce s mládežou, ktorých bolo spolu 86, predstavovali odborníkov z rady organizácií a oblastí, ktoré pokrývajú širokú paletu služieb pre mladých ľudí, pričom ich najväčší podiel bol v Prievidzi, Partizánskom a Trenčíne. Ďalej bolo oslovených 28 pedagógov, ktorí poskytovali pohľad na situáciu mladých ľudí ohrozených situáciou NEET z perspektívy vzdelávacieho systému.

Na spracovanie dát boli použité softvérové nástroje MS Excel, SPSS 29 a NVivo, ktoré umožnili efektívnu analýzu kvantitatívnych aj kvalitatívnych údajov.

Zvolený kvantitatívno-kvalitatívny prístup priniesol cenné poznatky o situácii mladých ľudí v kategórii NEET a ohrozených situáciou NEET, ako aj poskytovaných službách, avšak má aj určité limity, ktoré bolo potrebné zohľadniť pri interpretácii výsledkov. Jedným z hlavných obmedzení je závislosť na sekundárnych dátach v kvantitatívnej časti výskumu. Údaje pochádzajú z existujúcich databáz a oficiálnych štatistík, pričom niektoré informácie boli dostupné len na základe žiadostí o sprístupnenie údajov. To mohlo ovplyvniť úplnosť a aktuálnosť analyzovaných dát, najmä pri špecifických vekových skupinách alebo regionálnych rozdieloch.

Východisková situácia

Počet mladých ľudí v situácii NEET zo širšieho hľadiska

Na základe údajov zo SODB 2021 bolo v Trenčianskom kraji zistených celkom 14 910 NEET vo veku 15-29, z toho 9 979 žien (66,93%) a 4 931 mužov (33,07%). Počet NEET v jednotlivých okresoch závisí od počtu obyvateľov okresu. Podiel NEET v okresoch Trenčianskeho kraja kolíše od 15,60% v okrese Ilava do 18,79% v okrese Prievidza, pričom priemerný podiel NEET v Trenčianskom kraji dosahuje hodnotu 16,85%.

Tabuľka: Počet a podiel NEET vo veku 15-29 rokov v okresoch Trenčianskeho kraja k 1. 1. 2021 (širšie hľadisko)

Okres	Počet NEET vo veku 15-29 rokov	Počet obyvateľov vo veku 15-29 rokov	Podiel NEET (%)
Bánovce nad Bebravou	919	5 682	16,17
Ilava	1 345	8 621	15,60
Myjava	650	3 613	17,99
Nové Mesto nad Váhom	1 550	9 215	16,82
Partizánske	1 205	6 624	18,19
Púchov	1 195	7 519	15,89
Považská Bystrica	1 619	10 199	15,87
Prievidza	3 736	19 882	18,79
Trenčín	2 691	17 106	15,73
Trenčiansky kraj	14 910	88 461	16,85

Zdroj: SODB 2021, 2024a

Počet mladých ľudí v situácii NEET z užšieho hľadiska

Vo všetkých okresoch Trenčianskeho kraja bol počet nezamestnaných výrazne nižší ako počet osôb v domácnosti, pričom najväčší podiel osôb v domácnosti bol v okrese Trenčín (71,85%), naopak najmenší v okrese Prievidza (57,46%).

Podiel NEET sa v okresoch Trenčianskeho kraja pohybuje od 11,90% v okrese Považská Bystrica po 15,17% v okrese Prievidza, s priemerným podielom 13,16%.

Tabuľka: Počet a podiel NEET vo veku 15-29 rokov v okresoch Trenčianskeho kraja k 1. 1. 2021 (užšie hľadisko)

Okres	Počet NEET			Podiel na počte NEET v %		Podiel NEET* (%)
	Nezamestnaní	Osoby v domácnosti	Spolu	Nezamestnaní	Osoby v domácnosti	
BN	262	478	740	35,41	64,59	13,02
IL	348	687	1 035	33,62	66,38	12,01
MY	160	331	491	32,59	67,41	13,59
NM	372	818	1 190	31,26	68,74	12,91
PE	357	620	977	36,54	63,46	14,75
PU	284	614	898	31,63	68,37	11,94
PB	484	730	1 214	39,87	60,13	11,90
PD	1 283	1 733	3 016	42,54	57,46	15,17
TN	586	1 496	2 082	28,15	71,85	12,17
TN Kraj	4 136	7 507	11 643	35,52	64,48	13,16

* - podiel NEET na počte obyvateľov vo veku 15-29 rokov (%)

Zdroj: SODB 2021, 2024a, vlastné prepočty

Špecifické skupiny mladých ľudí v situácii NEET v Trenčianskom kraji

Počet mladých ľudí v situácii NEET s dosiahnutým vzdelaním nižším ako stredné odborné vzdelanie

Prvou skupinou, ktorej budeme venovať špecifickú pozornosť, sú osoby s dosiahnutým vzdelaním nižším ako stredné odborné vzdelanie podľa osobitného predpisu - ISCED 0 až 2, t. j.: predprimárne vzdelanie, primárne vzdelanie a nižšie sekundárne vzdelanie. Z dôvodu nízkej vzdelanostnej úrovne majú na trhu práce osobitne nepriaznivé postavenie. Na základe údajov zo Sčítania 2021 spomedzi mladých ľudí v situácii NEET v Trenčianskom kraji toto najnižšie vzdelanie malo celkom 1 908 osôb, z toho 55,35% žien. Iba v okrese Myjava bol podiel mužov s najnižším vzdelaním vyšší ako podiel žien.

Tabuľka: Počet NEET vo veku 15-29 rokov s dosiahnutým vzdelaním nižším ako stredné odborné vzdelanie k 1. 1. 2021

Okres	Spolu	% podiel na NEET	Žena	Muž	% podiel žien
BN	153	16,65	86	67	56,21
IL	153	11,38	84	69	54,90
MY	90	13,85	43	47	47,78
NM	255	16,45	149	106	58,43
PE	186	15,44	102	84	54,84
PU	148	12,38	77	71	52,03
PB	134	8,28	77	57	57,46
PD	557	14,91	319	238	57,27
TN	232	8,62	119	113	51,29
Trenčiansky kraj	1 908	12,80	1 056	852	55,35

Zdroj: SODB 2021, 2024a

Podiel NEET s najnižším stupňom vzdelania (ISCED 0 - 2) na celkovom počte NEET sa v okresoch Trenčianskeho kraja pohybuje od 8,28% v okrese Považská Bystrica po 16,65% v okrese Bánovce nad Bebravou, pričom priemerný podiel v kraji dosiahol 12,80%.

Najnovšie údaje o aktívnych NEET, t. j. o uchádzačoch o zamestnanie evidovaných na úradoch práce s dosiahnutým vzdelaním nižším ako stredné odborné vzdelanie v okresoch Trenčianskeho kraja sú obsahom nasledovnej tabuľky.

Podľa údajov ku koncu septembra 2024 bolo na úradoch práce v Trenčianskom kraji evidovaných celkom 388 mladých ľudí s dosiahnutým vzdelaním nižším ako stredné odborné, najviac v okrese Prievidza, až 117 osôb.

Tabuľka: Počet uchádzačov o zamestnanie s nižším ako stredným odborným vzdelaním v Trenčianskom kraji k 30.9.2024

Okres	15-19 rokov		20-24 rokov		25-29 rokov		Spolu 15-29 rokov		
	01	02	01	02	01	02	01	02	Spolu
BN	0	12	0	5	0	11	0	28	28
IL	0	12	0	9	0	15	0	36	36
MY	0	6	0	10	0	9	0	25	25
NM	6	30	0	16	0	24	6	70	76
PE	0	15	0	12	0	9	0	36	36
PB	0	8	0	6	0	7	0	21	21
PD	1	42	0	29	1	44	2	115	117
PU	0	6	0	6	0	4	0	16	16
TN	0	14	0	12	0	7	0	33	33
TN kraj	7	145	0	105	1	130	8	380	388

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Vysvetlivky: 01 - primárne vzdelanie, 02 - nižšie sekundárne vzdelanie

Počet dlhodobo nezamestnaných mladých ľudí v situácii NEET

Osoby, ktoré sú v evidencii úradov práce viac ako 12 mesiacov nepretržite, sú mimoriadne rizikové na trhu práce, a preto im treba venovať osobitnú pozornosť. Údaje o počte dlhodobo nezamestnaných osôb sa v Sčítaní 2021 nesledovali, z toho dôvodu vychádzame z údajov, ktoré nám na vyžiadanie poskytlo Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny. V Trenčianskom kraji bolo ku koncu septembra 2024 celkom 258 dlhodobo nezamestnaných mladých ľudí, pričom 68,99% z nich tvorili stredoškolsky vzdelané osoby. Kým v okrese Myjava nebol dlhodobo nezamestnaný nikto s vysokoškolským vzdelaním, v okrese Púchov až viac ako 15% tvorili dlhodobo nezamestnaní s vysokoškolským vzdelaním.

Tabuľka: Počet dlhodobo nezamestnaných vo veku 15-29 rokov v okresoch Trenčianskeho kraja k 30.9.2024 podľa vzdelania

Okres	Počet				% podiel		
	ZŠ*	SŠ	VŠ	spolu	ZŠ	SŠ	VŠ
BN	5	10	1	16	31,25	62,50	6,25
IL	4	16	2	22	18,18	72,73	9,09
MY	3	10	0	13	23,08	76,92	0,00
NM	13	18	1	32	40,63	56,25	3,13
PE	4	13	2	19	21,05	68,42	10,53
PB	0	17	2	19	0,00	89,47	10,53
PD	25	70	8	103	24,27	67,96	7,77
PU	2	9	2	13	15,38	69,23	15,38
TN	3	15	3	21	14,29	71,43	14,29
TN kraj	59	178	21	258	22,87	68,99	8,14

Zdroj: UPSVaR, 2024I, vlastné spracovanie

* základné a neukončené základné vzdelanie

Údaje o podiele počtu dlhodobo nezamestnaných mladých ľudí na celkovom počte nezamestnaných naznačujú značné rozdiely medzi jednotlivými okresmi, pričom medzi najnižšou hodnotou (5,21% v okrese Trenčín) a najvyššou hodnotou (13,66% v okrese Prievidza) je rozdiel 8,45 p.b.

Absolventi v situácii NEET

Ďalšou špecifickou skupinou mladých ľudí, ktorí sú ohrození situáciou NEET, sú absolventi škôl, t. j. osoby mladšie ako 26 rokov veku, ktoré ukončili príslušným stupňom vzdelania sústavnú prípravu na povolanie v dennej forme štúdia pred menej ako dvomi rokmi a od jej ukončenia nemali pravidelne platené zamestnanie. Pokiaľ si títo mladí ľudia po skončení štúdia nenájdu uplatnenie a nezískajú pracovné návyky, môže to ovplyvniť celý ich život a ich ekonomickú a spoločenskú situáciu.

Tabuľka: Uchádzači o zamestnanie - absolventi v okresoch Trenčianskeho kraja k 30.9.2024 podľa pohlavia

Okres	Ženy	Muži	Spolu	% podiel žien
Bánovce nad Bebravou	33	37	70	47,14
Ilava	40	44	84	47,62
Myjava	14	31	45	31,11
Nové Mesto nad Váhom	51	47	98	52,04
Partizánske	44	49	93	47,31
Považská Bystrica	56	56	112	50,00
Prievidza	102	137	239	42,68
Púchov	38	36	74	51,35
Trenčín	82	71	153	53,59
Trenčiansky kraj	460	508	968	47,52

Zdroj: UPSVaR, 2024c, vlastné spracovanie, vlastné prepočty

Tabuľka: Absolventi v situácii NEET podľa vzdelania k 1.1.2021 v Trenčianskom kraji

	D	N	MD	RD	DM	K	Spolu
Základné - 1. stupeň ZŠ	47	32	2	1	115		197
Základné - 2. stupeň ZŠ	244	184	12	24	724	1	1 189
Základné vzdelanie (bližšie neuvedené)		54					54
Stredné odborné učňovské bez maturity, bez výučného listu (zaškolenie, zaučenie)	55	67	4	10	134		270
Stredné odborné učňovské bez maturity, s výučným listom	61	327	20	32	307		747
Stredné odborné učňovské bez maturity, s vysvedčením o záverečnej skúške	10	57	10	7	79		163
Stredné odborné (učňovské) vzdelanie bez maturity (bližšie neuvedené)		35			2		37
Úplné stredné odborné (učňovské) s maturitou, s výučným listom	16	269	27	26	205	2	545
Úplné stredné odborné s maturitou	45	832	61	118	827	6	1 889
Úplné stredné všeobecné s maturitou	40	247	22	41	1 328	9	1 687
Úplné stredné vzdelanie s maturitou (bližšie neuvedené)			1	1	1		3
Vyššie odborné nadstavbové (maturita absolventov učebných odborov SOŠ)	8	88	11	11	86		204

Vyššie odborné pomaturitné (pomaturitné kvalifikačné)	1	16	1	3	29		50
Vyššie odborné (absolventská skúška, absolventský diplom)	2	14		1	27	1	45
Vyššie odborné vzdelanie (bližšie neuvedené)		1					1
VŠ - 1. stupeň	14	75	28	24	465	2	608
VŠ - 2. stupeň		186	13	14	92	3	308
VŠ (bližšie neuvedené)		4	1		3	1	9
Nezistené	47		9	11	138		205
Bez vzdelania - 15+	59	5		2	14		80
Celkový súčet	649	2 493	222	326	4 576	25	8 291

Zdroj: SODB 2021, 2024c

Vysvetlivky: D – dôchodca, N – nezamestnaný, MD – osoba na materskej dovolenke, RD – osoba na rodičovskej dovolenke, DM – osoba v domácnosti, K – príjemca kapitálových príjmov

Mladí ľudia s ukončeným 1. alebo 2. stupňom ZŠ tvoria až 16,72% absolventov v situácii NEET. Najpočetnejšími skupinami sú osoby s úplným stredným odborným vzdelaním s maturitou (22,78%) a s úplným stredným všeobecným vzdelaním s maturitou (20,35%) vzhľadom na najväčší počet mladých ľudí, ktorí absolvovali takúto úroveň vzdelania.

Z mladých absolventov v situácii NEET s ukončeným 2. stupňom ZŠ bola prevažná väčšina, viac ako 60% v domácnosti, 15,5% bolo nezamestnaných a 20,5% bolo dôchodcov. Z tých jednotlivcov v situácii NEET, ktorí dosiahli úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou boli takmer rovnaké počty nezamestnaných aj v domácnosti (po 44%).

Zásadne odlišná situácia bola v prípade osôb s úplným stredným všeobecným vzdelaním v situácii NEET, z ktorých väčšina, až 78,7%

uviedla status „v domácnosti“. Podobný podiel osôb v domácnosti je aj v prípade osôb s dosiahnutým vysokoškolským vzdelaním I. stupňa.

Ku koncu septembra 2024 bolo na úradoch práce v Trenčianskom kraji evidovaných 968 absolventov, uchádzačov o zamestnanie. V priemere bol podiel žien na tomto počte 47,52%, avšak medzi okresmi kraja existujú výrazné rozdiely, keďže najnižší podiel žien bol v okrese Myjava (31,11%), a najvyšší v okrese Trenčín (53,59%).

Osamelí mladí rodičia v situácii NEET

Osamelé dospelé osoby s jednou alebo viacerými osobami odkázanými na starostlivosť alebo starajúce sa aspoň o jedno dieťa pred skončením povinnej školskej dochádzky majú náročnejšie postavenie na trhu práce z dôvodu starostlivosti o im zverenú osobu.

Tabuľka: Osamelí rodičia vo veku 15-29 rokov s aspoň jedným závislým dieťaťom v situácii NEET k 1.1.2021 v okresoch Trenčianskeho kraja

Okres	D	N	MD	RD	DM	Spolu
Bánovce nad Bebravou	0	9	10	20	75	114
Ilava	0	10	19	32	81	142
Myjava	1	2	4	23	54	84
Nové Mesto nad Váhom	1	13	24	31	130	199
Partizánske	1	15	19	31	97	163
Považská Bystrica	0	17	22	49	104	192
Prievidza	8	47	27	72	250	404
Púchov	0	16	17	36	99	168
Trenčín	0	10	34	47	148	239
Trenčiansky kraj	11	139	176	341	1 038	1 705

Zdroj: SODB 2021, 2024b

K 1.1.2021 bolo v Trenčianskom kraji identifikovaných celkom 1 705 osamelých rodičov do 29 rokov s aspoň jedným závislým dieťaťom, ktorí nepracujú ani neštudujú. Z nich 1 038 bolo v domácnosti a 341 na rodičovskej dovolenke.

Mladí ľudia – migranti v situácii NEET

Na území Slovenska žijú a pracujú aj osoby s inou štátnou príslušnosťou, avšak podiel cudzincov žijúcich na Slovensku patrí k jedným z najnižších v rámci EÚ. Určitá časť migrantov, najmä migrantov z tretích krajín môže mať problém nájsť si vhodné zamestnanie a neocitnúť sa mimo trhu práce.

Tabuľka: Počet obyvateľov s inou štátnou príslušnosťou (okrem slovenskej a nezistenej) vo veku 15-29 rokov s trvalým pobytom v okresoch Trenčianskeho kraja k 1.1.2021

Okres	N	MD	RD	DM	Spolu
Bánovce nad Bebravou	1		1	7	9
Ilava	1		2	12	15
Myjava	1	1	1	3	6
Nové Mesto nad Váhom	2	1	1	22	26
Partizánske	1			7	8
Považská Bystrica	1		1	3	5
Prievidza	6	1		11	18
Púchov	1		1	8	10
Trenčín	4	2	1	13	20
Trenčiansky kraj	18	5	8	86	117

Zdroj: SODB 2021, 2024e

Na území Trenčianskeho kraja žilo k 1.1.2021 celkom 117 mladých migrantov, ktorí sa ocitli v situácii NEET. Spomedzi nich najviac, až 73,5% uviedli status „v domácnosti“, 15,4% bolo nezamestnaných. Najviac mladých migrantov v situácii NEET v rámci Trenčianskeho kraja žilo v okrese Nové Mesto nad Váhom, naopak najmenej v okresoch Považská Bystrica a Myjava.

Zhrnutie východiskovej situácie

Populačný vývoj v SR vplýva aj na počet obyvateľov Trenčianskeho kraja, ktorý od roku 2002 klesá, až na 568 102 osôb v roku 2023, čo predstavuje pokles o 6,89% oproti roku 1996. Počet mladých ľudí sa však znižuje oveľa výraznejšie, v období rokov 1996-2023 došlo k poklesu mladých ľudí vo veku 15-29 rokov o viac ako 45%, na 80 001 osôb. Z uvedeného dôvodu aj výrazne klesá podiel mladých ľudí na celkovom počte obyvateľov kraja, kým v roku 2022 bol 25,10%, v roku 2023 už iba 14,08%.

V rámci Trenčianskeho kraja je najviac zaľudneným okresom okres Prievidza, nasledujú okresy Trenčín, Považská Bystrica a Nové Mesto nad Váhom. Najmenej obyvateľov žije v okrese Myjava.

Z údajov zo Sčítania vyplynulo, že z 88 461 mladých ľudí vo veku 15-29 rokov takmer polovica bola v okamihu sčítania pracujúca (46,36%), viac ako 30% študovalo na stredných a vysokých školách, nezamestnaných bolo 4,68% a v domácnosti 8,49%. Práve nezamestnaní a osoby v domácnosti tvoria podstatnú časť mladých ľudí v situácii NEET, ktorých sme identifikovali 14 910. Počty osôb NEET v jednotlivých okresoch závisia najmä od počtu obyvateľov okresu, podiel počtu NEET na celkovom počte mladých ľudí je najvyšší v okrajových okresoch Trenčianskeho kraja, konkrétne v okresoch Prievidza, Partizánske a Myjava. Spomedzi mladých ľudí v situácii NEET zo širšieho hľadiska až 2/3 tvoria ženy. Z hľadiska vzdelanostnej úrovne viac ako 14% NEET vo veku 15-29 rokov má základné alebo neukončené základné vzdelanie, viac ako 65% má ukončené stredoškolské vzdelanie, vysokoškolské vzdelanie má necelých 21% osôb v situácii NEET. Spomedzi jednotlivcov v situácii NEET osobitne nepriaznivú situáciu majú jednotlivci s najnižším vzdelaním, dlhodobou

nezamestnaní mladí ľudia a tiež osamelí rodičia s aspoň jedným závislým dieťaťom.

Iba zo Sčítania 2021 možno získať najpresnejšie údaje o počte mladých ľudí v situácii NEET, príp. potenciálnych NEET, to sú však údaje k 1.1.2021. Ku uvedenému dátumu bol v Trenčianskom kraji podiel mladých ľudí v situácii NEET na celkovom počte mladých ľudí 16,85% (v širšom vyjadrení), resp. 13,16% (v užšom vyjadrení). Ak by sme do počtu NEET zaradili aj osoby, ktoré uviedli odpoveď „iné“ alebo odpoveď „neuveďené“, bol by celkový podiel NEET až 19,44%. Na základe uvedených podielov na počte mladých ľudí kvalifikovane odhadujeme aktuálne počty mladých ľudí v situácii NEET v roku 2024 (za mesiac október) v rozmedzí od 10 500 (ak by sme za NEET považovali iba nezamestnaných a osoby v domácnosti) až do 15 550 (ak by sme medzi NEET zaradili aj osoby na materskej a rodičovskej dovolenke, nepracujúcich dôchodcov či potenciálnych NEET). V rámci realizovaného výskumu sme teda zistili, že v Trenčianskom kraji sa nachádza 15 500 mladých osôb v situácii NEET alebo ohrozených situáciou NEET, z ktorých je 2 700 aktívnych, 7 800 osôb je neaktívnych a 5 000 osôb je ohrozených situáciou NEET.”

Táto skupina mladých ľudí si vyžaduje osobitnú pozornosť, na čo by sa mali zamerať jednotliví aktéri práce s mládežou pôsobiaci v kraji, najmä pri zriaďovaní JKM a pri projektovaní obsahu ich práce.

Analýza objektívnych a subjektívnych rizikových faktorov

Nižšie uvádzame najčastejšie sa vyskytujúce objektívne a subjektívne faktory identifikované na základe zrealizovaných fokusových skupín, skupinových a individuálnych rozhovorov s respondentami ohrozenými situáciou NEET (študenti), NEET UoZ, NEET neaktívni a aktérmi práce s mládežou v Trenčianskom kraji vrátane pedagógov stredných škôl.

Vzorka respondentov bola zvolená s cieľom zabezpečiť reprezentatívnosť a komplexné pokrytie hlavných cieľových skupín ovplyvnených situáciou NEET v Trenčianskom kraji. Výber vychádzal z potreby zachytiť rôzne fázy tejto situácie a identifikovať objektívne aj subjektívne faktory jej vzniku. Do výskumu boli preto zahrnutí študenti stredných škôl, ktorí sú **ohrození situáciou NEET**, aktívni nezamestnaní mladí ľudia, ktorí sa snažia nájsť si zamestnanie alebo ďalšie vzdelávacie príležitosti, ako aj neaktívni NEET, ktorí nie sú zapojení do vzdelávania ani práce. Každá z týchto skupín predstavuje dôležitý článok v reťazci príčin a dôsledkov vedúcich k situácii NEET, pričom ich skúsenosti a postoje pomáhajú lepšie porozumieť prekážkam, ktorým čelia.

Okrem samotných mladých ľudí boli do výskumu zapojení aj pedagógovia stredných škôl a odborníci pracujúci s mládežou, ako sú kariéroví poradcovia, sociálni pracovníci a odborníci v oblasti zamestnanosti. Pedagógovia zohrávajú kľúčovú úlohu pri formovaní kariérnych rozhodnutí mladých ľudí a môžu včas identifikovať prvotné varovné signály, ktoré naznačujú riziko vzniku situácie NEET. Štruktúra vzorky je bližšie popísaná v metodologickej časti správy.

Analýza objektívnych faktorov vzniku situácie NEET v Trenčianskom kraji

Objektívne faktory predstavujú faktory, ktoré sú mimo individuálnej kontroly jednotlivca a často sú spojené s vonkajšími podmienkami alebo širšími systémovými problémami. Tieto faktory, v kontexte realizovaného výskumu v Trenčianskom kraji zahŕňajú: ekonomickú situáciu regiónu, priemyselnú orientáciu regiónu, nedostatok

flexibilných pracovných miest, nedostatočnú prax, minimálnu mzdu, nedostupnosť vzdelávania a rozdiely v kvalite vzdelávania, nevhodný výber študijného odboru, predčasné odchody zo školy, sociálnu marginalizáciu, nedostatok podporných služieb a geografické faktory respektíve ruralita regiónu.

Tieto faktory boli často spomínané v rámci realizovaných fokusových skupín, skupinových a individuálnych rozhovorov so študentmi, pedagógmi a aktérmi práce s mládežou, avšak to neznamena, že predstavujú vyčerpávajúci zoznam všetkých možných príčin vzniku situácie NEET v Trenčianskom kraji. Ide o najčastejšie identifikované objektívne faktory, ktoré reflektujú skúsenosti a vnímanie respondentov. Ich vplyv a výskyt sa môže líšiť v závislosti od individuálnych okolností mladých ľudí a špecifických regionálnych podmienok.

Tieto faktory boli často spomínané v rámci realizovaných fokusových skupín, skupinových a individuálnych rozhovorov so študentmi, pedagógmi a aktérmi práce s mládežou, avšak to neznamena, že predstavujú vyčerpávajúci zoznam všetkých možných príčin vzniku situácie NEET v Trenčianskom kraji. Ide o najčastejšie identifikované objektívne faktory, ktoré reflektujú skúsenosti a vnímanie respondentov. Ich vplyv a výskyt sa môže líšiť v závislosti od individuálnych okolností mladých ľudí a špecifických regionálnych podmienok.

Analýza subjektívnych faktorov vzniku situácie NEET

Subjektívne faktory sa týkajú individuálnych vnímaní, preferencií, motivácie a osobných schopností a charakteristík jednotlivca. Tie ovplyvňujú rozhodnutia mladých ľudí, a tým aj ich cestu k NEET situácii. Medzi najčastejšie subjektívne faktory prispievajúce k vzniku situácie NEET v Trenčianskom kraji patria nedostatok motivácie, nízke ambície a aspirácie, rodinné prostredie a jeho vplyv na kariérne rozhodovanie, nezaujem rodičov, obmedzené možnosti zmysluplného trávenia voľného času a nízka participácia na komunitných aktivitách. Významnú úlohu zohrávajú aj zdravotné obmedzenia, závislosti, nízke sebavedomie, sebaúcta a psychické zdravie mladých ľudí.

Nasledujúce citáty pochádzajú z fokusových skupín, skupinových a individuálnych rozhovorov so študentmi, pedagógmi a aktérmi práce s mládežou. Tieto výpovede pomohli identifikovať kľúčové subjektívne faktory, ktoré ovplyvňujú situáciu mladých v regióne. Hoci reflektujú najčastejšie vnímané prekážky a výzvy, nejde o vyčerpávajúci zoznam všetkých možných príčin. Interpretácia týchto skúseností poskytuje pohľad do reality mladých ľudí v Trenčianskom kraji a umožňuje formulovať závery vychádzajúce z ich perspektív a každodenných skúseností.

Identifikácia opatrení a možné riešenia na predchádzanie vzniku situácie NEET v Trenčianskom kraji

Z analýzy objektívnych a subjektívnych faktorov vzniku situácie NEET v Trenčianskom kraji vyplynulo, že vznik situácie NEET je komplexný proces, ktorý je vždy výsledkom interakcie a kombinácie uvedených objektívnych a subjektívnych faktorov.

Objektívne faktory zahŕňajú ekonomické, sociálne a systémové okolnosti, zatiaľ čo subjektívne faktory sú viac individuálne a týkajú sa motivácie, psychologických stavov a osobného rozhodovania. Tieto faktory spolu vzájomne pôsobia a navzájom posilňujú negatívne dôsledky, čo spôsobuje vznik situácie NEET a rovnako sťažuje východisko z tejto situácie.

Riešenie problému NEET u mladých ľudí v kraji si vyžaduje komplexný prístup, ktorý zahŕňa rôzne podporné aktivity. Cieľom je zabrániť tomu, aby sa mladí ľudia ocitli v tejto zraniteľnej situácii.

Na základe zistení z analýzy zameranej na zisťovanie objektívnych a subjektívnych faktorov vzniku situácie NEET v Trenčianskom kraji bolo identifikovaných **osem hlavných oblastí**, na ktoré je potrebné sa zamerať, aby sa **efektívne predchádzalo vzniku situácie NEET u mladých ľudí**.

1. Posilnenie kariérového poradenstva a individuálnych prístupov - je dôležité rozvíjať kariérové poradenstvo na školách a zamerať sa na individuálny prístup k žiakom a študentom, ktorí majú nízke sebavedomie, motiváciu alebo ambície. Podpora pri voľbe kariéry a vytváraním reálnych cieľov pomôže mladým ľuďom lepšie sa orientovať vo svete práce a vzdelávania. Učitelia a kariéroví

poradcovia by mali pracovať na zvyšovaní informovanosti o možnostiach ďalšieho vzdelávania a profesijného rastu.

- 2. Zameranie na podporu rodičov a rodinné poradenstvo** - z analýzy vyplynulo, že nezaujem rodičov je významným faktorom. Preto je potrebné vytvoriť viac podpory pre rodičov prostredníctvom školení, informačných kampaní a prednášok, ktoré by ich oboznámili s dôležitosťou ich aktívnej úlohy vo výchove a kariérom rozvoji detí.
- 3. Zlepšenie prístupu k psychologickému pomoci a podpora duševného zdravia** - z analýzy vyplýva, že psychické problémy a nízke sebavedomie sú kľúčovými faktormi ovplyvňujúcimi budúci výber štúdia a zamestnania. Je dôležité vytvoriť dostupnejšie a efektívnejšie psychologické poradenstvo pre mladých ľudí, ktoré by sa zameriavalo na riešenie stresu, úzkosti, depresie a ďalších duševných problémov. Školy by mali spolupracovať s odborníkmi a ponúkať pravidelnú psychologickú podporu, najmä v prechodových obdobiach, ako sú koniec základnej školy alebo strednej školy.
- 4. Podpora zmysluplného trávenia voľného času a zapojenie sa do komunitných aktivít** - mnoho mladých ľudí, ktorí čelili neúspechu alebo frustrácii, hľadá únik v negatívnych formách trávenia času. Poskytovanie príležitostí na zapojenie sa do voľnočasových aktivít, ktoré sú pre nich atraktívne, môže zmierniť riziko vzniku NEET situácie. To môže zahŕňať organizovanie kreatívnych, praktických a zábavných aktivít, ako aj podporu dobrovoľníctva alebo komunitných projektov, ktoré umožňujú mladým ľuďom rásť a získavať nové zručnosti.
- 5. Zlepšenie spolupráce medzi školami, podnikmi a odbornými inštitúciami** - je dôležité vytvoriť silnejšie väzby medzi vzdelávacím systémom a trhom práce. Mladí ľudia by mali mať väčší prístup k stážam, odborným školeniam a praxiam, ktoré by im pomohli získať praktické skúsenosti a motivovali ich k získaniu vzdelania, ktoré bude relevantné pre ich profesijný rozvoj. Vytvorenie partnerských vzťahov medzi školami a zamestnávateľmi pomôže mladým ľuďom lepšie pochopiť realitu trhu práce a potreby zamestnávateľov.
- 6. Zvýšenie informovanosti o možnostiach financovania a štipendií** - finančné bariéry, ktoré sa objavujú pri pokračovaní vo vzdelávaní alebo hľadaní zamestnania predstavujú pre mladých ľudí

prekážku. Vytvorenie lepšieho systému informovania o dostupných štipendiách, vzdelávacích grantoch a iných formách podpory umožní mladým ľuďom prekonať tieto prekážky a venovať sa svojej profesionálnej budúcnosti bez obáv o financie.

7. Prevencia rizikových faktorov a podpora v riešení závislosti – z analýzy vyplynulo, že problémy so závislosťami, ako je alkoholizmus alebo drogová závislosť, sú jedným z významných faktorov, ktoré prispievajú k vzniku situácie NEET. Je nevyhnutné zintenzívniť prevenciu týchto problémov medzi mladými ľuďmi, organizovať vzdelávacie kampane a poskytovať včasnú pomoc tým, ktorí sa už s týmito problémami stretli.

8. Cílené intervenčné programy pre mladých ľudí s špecifickými potrebami - mladí ľudia, najmä tí, ktorí majú zdravotné alebo psychické problémy, potrebujú osobitný prístup. Implementácia programov, ktoré sa zameriavajú na tieto zraniteľné skupiny pomôže zabrániť tomu, aby sa dostali do situácie NEET. Programy musia byť flexibilné a prispôsobené individuálnym potrebám a možnostiam týchto mladých ľudí.

Uvedené opatrenia a aktivity boli navrhnuté s cieľom efektívne predchádzať vzniku situácie NEET u mladých ľudí v Trenčianskom kraji a poskytnúť im reálne príležitosti na osobný a profesionálny rozvoj. Tieto aktivity reagujú na zistené faktory, ktoré prispievajú k vzniku NEET a zameriavajú sa na kľúčové oblasti, ktoré ovplyvňujú budúcnosť mladých ľudí.

Predchádzanie vzniku situácie NEET je kľúčové pre zlepšenie sociálnej a ekonomickej stability mladých ľudí nielen v Trenčianskom kraji. Zabráňuje sociálnej izolácii a negatívnym psychologickým dôsledkom, ako je strata sebadôvery alebo depresia. Mladí ľudia, ktorí sú včas zapojení do vzdelávacích alebo pracovných aktivít, majú väčšiu šancu získať potrebné zručnosti a pracovné skúsenosti, ktoré im otvoria dvere k lepším profesijným príležitostiam. To vedie k zvýšeniu ich šancí na trhu práce a znižuje riziko chudoby. Zároveň sa tým prispieva k ekonomickej stabilite celej krajiny. Dôležitým benefitom prevencie vytvárania situácie NEET je zabezpečenie lepšej budúcnosti pre ďalšie generácie. V konečnom dôsledku, predchádzanie tejto situácii podporuje rovnaký prístup k vzdelaniu a zamestnaniu pre všetky skupiny mladých ľudí, čo prispieva k inkluzívnejšej a spravodlivejšej spoločnosti.

Analýza potrieb mladých ľudí v situácii NEET

Na základe zrealizovaných fokusových skupín, rozhovorov s mladými ľuďmi v situácii NEET, študentmi a pedagógmi stredných škôl, aktérmi práce s mládežou a odborníkmi, ktorí prichádzajú do priameho kontaktu s touto skupinou, bola podrobne analyzovaná škála kľúčových potrieb, ktoré mladí ľudia v tejto situácii pociťujú.

Tieto rozhovory a analýzy odhalili rôzne výzvy, ktorým čelí táto zraniteľná skupina, od nedostatku informovanosti o dostupných službách, cez obmedzený prístup k odbornému poradenstvu, až po problémy so získavaním praktických zručností a pracovných skúseností, ktoré sú nevyhnutné na úspešnú integráciu na trh práce.

Napĺňanie týchto potrieb by malo byť základom všetkých iniciatív a opatrení zameraných na zlepšenie postavenia mladých ľudí NEET v kraji. Kľúčové je, aby sa sústredili na individuálny prístup, ktorý rešpektuje špecifické okolnosti a výzvy každého jednotlivca a zároveň podporovali návrat mladých ľudí do vzdelávacieho systému, ako aj ich úspešnú integráciu do pracovného trhu.

Na základe týchto zistení bolo identifikované nasledovné **spektrum potrieb**, na ktoré je nevyhnutné sa zamerať pri riešení problémov mladých ľudí v situácii NEET.

Zhrnutie hlavných zistení analýzy potrieb mladých ľudí v situácii NEET

Nasledovná tabuľka ponúka prehľad spektra potrieb mladých ľudí NEET v Trenčianskom kraji, ktoré boli identifikované na základe analýzy získaných dát kvalitatívnom výskume. Cieľom tohto zhrnutia je poskytnúť čitateľovi stručný a jasný prehľad hlavných potrieb a problémov, ktorým mladí ľudia NEET čelia.

Tabuľka: Potreby mladých ľudí NEET v Trenčianskom kraji

POTREBA	Problém	Prečo je to problém
1. Individuálne poradenstvo pri hľadaní zamestnania alebo vzdelávania	Nedostupnosť kvalitného poradenstva v menej rozvinutých oblastiach Trenčianskeho kraja.	Mladí ľudia nemajú prístup k odbornému poradenstvu, čo im bráni pri rozhodovaní o ďalšom vzdelávaní alebo práci. Bez informácií a motivácie sa ťažko zapájajú do spoločnosti.
2. Podpora pri riešení psychologických problémov, závislostí a emocionálnych bariér	Obmedzený prístup k psychologickej podpore a pomoci pri závislostiach v menších mestách a obciach.	Mladí ľudia s psychickými problémami a závislosťami majú obmedzený prístup k odborníkovi, čo bráni ich osobnému rozvoju a integrácii do vzdelávacieho a pracovného procesu.
3. Zvýšenie kvalifikácie a získavanie nových zručností	Nedostatočná ponuka rekvalifikačných kurzov a tréningov prispôbených aktuálnym požiadavkám trhu práce.	Mladí ľudia nemajú prístup k moderným a relevantným vzdelávacím programom, čo znižuje ich zamestnateľnosť a šance na získanie stabilnej práce.
4. Informácie o dostupných sociálnych dávkach a podpore pre nezamestnaných	Nedostatočné informovanie o dostupných sociálnych dávkach a príspevkoch pre nezamestnaných.	Mladí ľudia NEET často nevedia, aké sociálne dávky alebo podpora sú im k dispozícii, čo môže zhoršiť ich finančnú situáciu a demotivovať ich k zapojeniu do vzdelávania alebo pracovného trhu.
5. Spolupráca s rodinami a odborníkmi	Nedostatočná koordinácia medzi organizáciami, školami, rodinami a odborníkmi.	Problémy mladých ľudí sa riešia len čiastočne a bez komplexnej podpory, čo znižuje šance na úspešnú reintegráciu do spoločnosti.
6. Podpora pri hľadaní stáží, brigád a pracovných príležitostí	Obmedzený prístup k stážam, brigádám a pracovným príležitostiam pre mladých ľudí NEET.	Mladí ľudia, ktorí nemajú pracovné skúsenosti, majú ťažkosti so získaním stabilného zamestnania, čo môže viesť k demotivácii a ďalšiemu vylúčeniu zo spoločnosti.

7. Programy podporujúce sociálnu inklúziu a znižovanie sociálnej izolácie	Nedostatočná podpora voľnočasových a komunitných aktivít, ktoré pomáhajú pri sociálnej inklúzii.	Mladí ľudia NEET, ktorí sú izolovaní, majú problémy so zapojením do komunity, čo zhoršuje ich pocit príslušnosti a môže viesť k pokračujúcej sociálnej izolácii.
8. Prístup k inkluzívnym vzdelávacím programom	Nedostatočný prístup k inkluzívnym vzdelávacím programom pre mladých ľudí so zdravotným postihnutím, jazykovými bariérami alebo nízkym sociálnym statusom.	Mladí ľudia, ktorí čelia znevýhodneniu, nemajú prístup k vzdelaniu, ktoré by im umožnilo získať zručnosti potrebné na zapojenie do pracovného trhu, čo znižuje ich šance na úspech.
9. Podpora pri zakladaní živnosti a podnikania	Nedostatočné poradenstvo a podpora pri zakladaní živnosti a malého podnikania.	Mladí ľudia NEET nemajú dostatočné informácie ani odbornú podporu pri zakladaní vlastného podnikania, čo môže obmedziť ich schopnosť vytvoriť si stabilné zamestnanie a nezávislý príjem.
10. Podpora pre matky a mladých rodičov	Nedostatočná podpora pre matky a mladých rodičov pri návrate na pracovný trh alebo do vzdelávania.	Mladí rodičia, najmä matky, čelia veľkým výzvam pri zladení starostlivosti o dieťa s pracovnými a vzdelávacími povinnosťami. Je ťažké nájsť flexibilné pracovné príležitosti, ktoré by im pomohli získať nové zručnosti, čo znižuje ich šance na opätovný návrat do pracovného alebo vzdelávacieho procesu.

Zdroj: Vlastné spracovanie

Na základe zistení z analýzy zameranej na identifikovanie potrieb mladých ľudí v situácii NEET bolo zistené, že **neexistuje zásadný rozdiel v potrebách NEET UoZ a NEET neaktívnych**, ich potreby sa veľmi často prelínajú. Existujú však rozdiely v tom, či sú mladí ľudia aktívne zapojení do oficiálnych procesov. Ako najväčší rozdiel sa javí

spôsob akým sa ku podpore a pomoci dostávajú, ďalej v motivácii a ochote zapojiť sa do aktivít a prístupu k aktívnej podpore.

NEET neaktívni majú väčšiu tendenciu byť pasívni. Títo jednotlivci sa nezaregistrovali na úrade práce, čo naznačuje nižšiu motiváciu a záujem o aktívne zapojenie sa do trhu práce alebo vzdelávacích programov. Majú obavy z byrokracie a necítia potrebu získať inštitucionálnu podporu. Majú **vyššiu úroveň sociálnej izolácie a menší prístupov k podporným sieťam** a cítia sa odrezaní od oficiálnych inštitúcií, čo vedie k väčšej miere ich sociálnej izolácie. **Ich potreby sú preto porovnateľné s potrebami NEET UoZ, ale ešte viac rozšírené a zamerané na osobnú podporu.** Pre NEET neaktívnych je preto kľúčové venovať sa problémom intenzívnejšie s jasným individuálnym prístupom ku každému jednotlivcovi.

Aby sa NEET neaktívni dostali do aktívnejšej pozície, napríklad aktívnejšej pozície NEET UoZ potrebujú cielavedomé iniciatívny a programy na intenzívnu a pomoc a intervenciu.

Analýza potrieb mladých ľudí v situácii NEET v Trenčianskom kraji odhalila viaceré zásadné problémy, ktoré bránia aktívnemu zapojeniu týchto mladých ľudí do vzdelávacieho procesu, pracovného procesu či spoločnosti. Preto je dôležité zamerať sa na potreby mladých ľudí v situácii NEET a snažiť sa ich naplniť z viacerých dôvodov, nakoľko majú dlhodobý vplyv na jednotlivcov, ale aj na spoločnosť ako celok.

Zameranie sa na potreby mladých ľudí v situácii NEET a ich napĺňanie nie je len morálnou povinnosťou, ale aj strategickým krokom pre budúcnosť nielen Trenčianskeho kraja, ale aj celej krajiny. Pomoc týmto mladým ľuďom a snaha o napĺňanie ich potrieb pri získavaní vzdelania, pracovných skúseností, psychologickú podporu a sociálnej inklúzie je kľúčová, výrazne zvýši šance pre ich individuálny rozvoj, zlepšenie ekonomickej stability a podporí ich sociálnu inklúziu. Bez cielenej podpory sa ich šance na úspech znižujú, čo môže mať negatívny dopad nielen na ich životy, ale aj na širšiu spoločnosť.

Vzhľadom na identifikované potreby mladých ľudí v situácii NEET je vysoko odporúčané zriadenie **jednotných kontaktných miest**, ktoré by poskytovali prístup k rôznym druhom podpory a pomoci, efektívne by zabezpečovali a napĺňali potreby mladých ľudí NEET, pričom by fungovali ako centrálny uzol a integračný bod na koordináciu všetkých aktivít a vytváranie komplexnej a dostupnej podpory pre tento segment

populácie, aby sa zvýšili ich šance na úspešnú reintegráciu do vzdelávacieho a pracovného procesu.

Analýza preventívnych a intervenčných aktivít pre mladých v situácii NEET

Aktivity zamerané na podporu mladých ľudí v kategórii NEET rozdelujeme **do štyroch hlavných kategórií: informačné aktivity, preventívne aktivity, intervenčné aktivity a inkluzívne aktivity.** Toto rozdelenie vychádza z odlišných potrieb a situácií, v ktorých sa mladí ľudia nachádzajú a umožňuje cielenejšie a efektívnejšie riešenie ich problémov.

Informačné aktivity

Informačné aktivity sú kľúčové pre mladých ľudí NEET, pretože im poskytujú potrebné nástroje na orientáciu v možnostiach vzdelávania, zamestnania a celkového profesionálneho rastu. Tieto aktivity pomáhajú nielen získať základné informácie o dostupných príležitostiach, ale aj uľahčujú proces rozhodovania a plánovania ich kariéry a budúcnosti.

Uvádzame niekoľko konkrétnych spôsobov, ako môžu organizácie efektívne poskytovať informačnú podporu mladým ľuďom NEET:

1. Poskytovanie informácií o dostupných možnostiach v oblasti vzdelávania, zamestnania a tréningových programov

Organizácie by mali mať k dispozícii katalógy alebo databázy o dostupných vzdelávacích programoch, requalifikačných kurzoch, pracovných príležitostiach a tréningových programoch. Tieto informácie by mali byť pravidelne aktualizované a jasne prezentované mladým ľuďom, aby si mohli ľahko vybrať vhodnú možnosť podľa svojich potrieb a záujmov. Samozrejmosťou by malo byť poskytovanie osobného poradenstva alebo konzultácií s odborníkmi, ktorí mladým ľuďom pomôžu identifikovať ich kariérne ciele a navrhnuť možnosti vzdelávania či pracovného uplatnenia, ktoré zodpovedajú ich ambíciám a schopnostiam. Organizácie môžu vytvoriť alebo spolupracovať s online platformami, ktoré poskytujú informácie o vzdelávacích a pracovných príležitostiach. Tieto platformy môžu ponúkať rôzne filtre

na vyhľadávanie možností podľa regiónu, odbornosti alebo typu programov (napr. denné alebo večerné kurzy).

2. Poskytovanie informácií o vzdelávacích programoch, stážach a pracovných príležitostiach

Organizácie by mali vypracovať prehľad vzdelávacích a pracovných príležitostí rozdelených podľa rôznych odvetví (napr. technológie, zdravotníctvo, obchod, remeslá). To umožní mladým ľuďom NEET orientovať sa v rôznych oblastiach a vybrať si tú, ktorá ich najviac zaujíma. Ďalej môžu organizovať stretnutia alebo podujatia, na ktorých sa mladí ľudia môžu stretnúť so zamestnávateľmi alebo odborníkmi, ktorí im predstavia aktuálne pracovné príležitosti a možnosti stáží. Takéto informačné dni môžu zahŕňať aj praktické ukážky práce alebo prezentácie o konkrétnych profesiách. Vytvorenie programov stáží alebo partnerstiev s firmami, ktoré ponúkajú príležitosti na odbornú prax pre mladých ľudí NEET, je veľmi efektívny spôsob, ako mladí ľudia získajú prvé pracovné skúsenosti. Organizácie by im mali pomáhať hľadať stáže, brigády alebo dobrovoľnícke pozície, ktoré môžu byť cestou k trvalému zamestnaniu.

3. Organizovanie seminárov o tom, ako napísať životopis a kde si hľadať zamestnanie

Organizácie môžu usporadúvať workshopy alebo semináre zamerané na tvorbu životopisov a motivačných listov. V týchto workshopoch sa mladí ľudia naučia, ako správne prezentovať svoje zručnosti, vzdelanie a pracovné skúsenosti. Okrem písania životopisov je dôležité, aby sa mladí ľudia NEET pripravili aj na pohovory. Organizovanie simulovaných pohovorov pomáha mladým ľuďom získať sebadôveru, prax a prípravu na reálne pracovné interview. Organizácie by mali poskytovať školenia o tom, ako hľadať prácu online prostredníctvom rôznych pracovných portálov, ako sú profesie.sk, job.sk alebo LinkedIn. V týchto školeniach môžu mladí ľudia získať praktické rady o tom, ako si nastaviť alerty na pracovné ponuky, aké kľúčové slová použiť pri vyhľadávaní, a ako reagovať na inzeráty.

4. Poskytovanie informácií o sociálnych dávkach, príspevkoch pre nezamestnaných a ďalších formách podpory

Mladí ľudia NEET, ktorí sa ocitli v náročnej finančnej situácii, môžu potrebovať pomoc pri vyhľadávaní informácií o sociálnych dávkach.

Organizácie by mali poskytovať podrobné informácie o príspevkoch pre nezamestnaných, dávkach na bývanie, podporách pre rodiny s deťmi, a iných formách finančnej pomoci dostupných v ich regióne. Okrem informácií je potrebné poskytovať aj konkrétnu pomoc pri vybavovaní sociálnych dávok a iných potrebných formalít. To môže zahŕňať asistenciu pri vyplňaní formulárov, poradenstvo pri komunikácii s úradmi alebo informovanie o právach mladých ľudí na dávky. Mladí ľudia NEET môžu tiež využiť alternatívne formy podpory, ako sú granty, štipendiá na vzdelávanie alebo neformálne formy sociálnej pomoci. Organizácie by mali tieto možnosti sprístupniť a vysvetliť mladým ľuďom, ktorí sa nachádzajú v ťažkej finančnej situácii.

Informačné aktivity pre mladých ľudí NEET by mali zahŕňať **jasné, aktuálne a dostupné informácie** o všetkých možnostiach vzdelávania, zamestnania, stáží, sociálnych dávkach a ďalších formách pomoci. Tieto informácie by mali byť prístupné formou workshopov, seminárov, online platforiem a individuálnych konzultácií, aby mladí ľudia mali čo najlepšie podmienky na to, aby sa zorientovali a využili všetky príležitosti, ktoré im pomôžu vstúpiť do vzdelávacieho systému, zamestnania alebo rozvoja ich kariéry.

Preventívne aktivity

Preventívne aktivity sú neoddeliteľnou súčasťou boja proti nezamestnanosti a sociálnemu vylúčeniu mladých ľudí NEET. Ich cieľom je poskytnúť mladým ľuďom podporu ešte pred tým, ako sa dostanú do rizikovej situácie, a vybaviť ich nástrojmi na to, aby sa vyhli problémom, ako sú nezamestnanosť, vypadnutie zo vzdelávacieho systému alebo sociálna izolácia. Tieto aktivity by mali byť zamerané na prevenciu, motiváciu a rozvoj zručností.

Uvádzame konkrétne formy preventívnych aktivít, ktoré organizácie môžu implementovať:

1. Pomoc pri vytváraní podmienok na predchádzanie nezamestnanosti a vypadnutiu zo vzdelávacieho systému

Organizácie môžu poskytovať kariérne poradenstvo mladým ľuďom už počas ich školských rokov. To zahŕňa pomoc pri nastavení profesijných cieľov, identifikácii silných stránok, záujmov a možností na trhu práce. Mladí ľudia sa tak naučia, aké profesie a vzdelávacie dráhy sú pre nich

najvhodnejšie a ako sa pripraviť na vstup do pracovného života. Predtým, než mladí ľudia opustia školu, je dôležité im pomôcť pri výbere ďalšej vzdelávacej cesty (napr. stredné školy, odborné kurzy, vysoké školy alebo technické školy). Organizácie môžu organizovať prednášky, semináre a poradenské sedenia, ktoré pomôžu študentom zorientovať sa v rôznych možnostiach pokračovania vo vzdelávaní. Je dôležité ponúkať včasné informácie o pracovných príležitostiach, ako aj o profesionálnych a vzdelávacích programoch, ktoré sú aktuálne dopytované na trhu práce. To môže zahŕňať aj organizovanie dni kariéry, kde sa mladí ľudia stretnú s odborníkmi, ktorí im priblížia rôzne profesie a možnosti ich uplatnenia.

2. Poskytovanie podpory a informácií o kariérnych možnostiach pred ukončením štúdia

Organizácie môžu ponúknuť workshopy a semináre pre stredné školy a školy pre mladých ľudí, ktoré sa zameriavajú na konkrétne oblasti ako je písanie životopisu, príprava na pohovor, základy podnikania, a plánovanie kariéry. Tieto aktivity mladým ľuďom pomôžu získať základné zručnosti potrebné pre úspech na trhu práce. Programy mentoringu umožňujú mladým ľuďom nadviazať kontakt s osobami, ktoré im môžu poradiť pri výbere kariéry a štúdia. Mentor môže byť niekto, kto pracuje v oblasti, ktorá mladého človeka zaujíma, a môže mu ukázať konkrétne kroky na dosiahnutie cieľa. Organizácie môžu vytvoriť stážové programy, ktoré mladým ľuďom umožnia získať praktické skúsenosti ešte predtým, než skončia školu. Prípadne môžu spolupracovať so zamestnávateľmi, ktorí ponúkajú mladým ľuďom praktické stáže alebo brigády.

3. Zvyšovanie sociálnych a emocionálnych zručností mladých ľudí

Mladí ľudia potrebujú nielen odborné zručnosti, ale aj sociálne zručnosti, ktoré im umožnia lepšie sa integrovať do pracovného prostredia. Programy, ktoré rozvíjajú komunikačné zručnosti, tímovú spoluprácu, riešenie konfliktov a ďalšie medziľudské zručnosti, sú kľúčové pre úspešné zapojenie sa do spoločnosti. Mladí ľudia, ktorí čelí výzvam ako sú nízka sebaúcta, stres, úzkosť alebo problémové správanie, môžu získať emocionálnu podporu prostredníctvom špeciálnych programov, ako sú treningy sebaúcty, emocionálnej inteligencie a psychologické poradenstvo. Pomáhajú im to zvládnuť náročné situácie a zabraňujú tomu, aby sa izolovali alebo sa stali

súčasťou NEET skupiny. Organizácie môžu organizovať motivačné treningy a sebadokonaľovacie kurzy, ktoré pomôžu mladým ľuďom vybudovať si sebadôveru a schopnosť riešiť problémy, čo je kľúčové pri hľadaní zamestnania alebo vzdelávacích príležitostí.

4. Organizovanie voľnočasových aktivít, ktoré podporujú sociálnu inklúziu

Voľnočasové aktivity ako sú športové turnaje, divadelné vystúpenia, výtvarné workshopy, hudobné skupiny alebo filmárske kurzy môžu pomôcť mladým ľuďom nielen rozvíjať svoje talenty, ale aj nadviazať nové priateľstvá, čím sa vyhnú sociálnej izolácii. Tieto aktivity im pomáhajú rozvíjať tímovú spoluprácu, zlepšiť komunikačné zručnosti a cítiť sa akceptovaní. Organizácie môžu ponúknuť mladým ľuďom dobrovoľnícke príležitosti, ktoré im umožnia získať cenné skúsenosti, zároveň sa zapojiť do spoločenských a komunitných projektov, a rozhodovať o veciach, ktoré sa týkajú ich komunity. Tieto aktivity podporujú nielen sociálnu inklúziu, ale aj zodpovednosť a občiansku angažovanosť. Pre mladých ľudí je dôležité vytvoriť prostredie, kde sa cítia podporovaní a akceptovaní. Organizácie môžu vytvárať komunitné podujatia, ktoré zbližujú rôzne generácie a pomáhajú mladým ľuďom cítiť sa ako súčasť širšej komunity. To môže zahŕňať spoločné varenie, pikniky, festivaly alebo komunitné výstavy.

Preventívne aktivity, ktoré organizácie poskytujú mladým ľuďom NEET, sú kľúčové pre predchádzanie nezamestnanosti, vypadnutiu zo vzdelávacieho systému a sociálnej izolácii. Ich cieľom je podporiť **kariérny rast, rozvoj sociálnych a emocionálnych zručností** a vytvoriť motivujúce a akceptujúce prostredie, v ktorom sa mladí ľudia môžu zapojiť do spoločnosti.

Intervenčné aktivity

Intervenčné aktivity sú kľúčové na pomoc mladým ľuďom NEET, ktorí sa nachádzajú v ťažkej životnej situácii, aby sa opäť začlenili do spoločnosti prostredníctvom vzdelávania, zamestnania alebo iných foriem podpory. Tieto aktivity by mali byť zamerané na riešenie konkrétnych problémov, ktorým mladí ľudia čelia. Aby boli intervenčné aktivity efektívne, mali by byť navrhnuté tak, aby pokrývali nielen konkrétne potreby jednotlivca, ale aj jeho osobné a profesionálne

predpoklady pre úspešný návrat do vzdelávania alebo pracovného procesu.

Uvádzame niekoľko konkrétnych foriem intervenčných aktivít, ktoré môžu organizácie realizovať:

1. Individuálne poradenstvo pri hľadaní zamestnania alebo návrate do vzdelávacieho systému

Organizácie by mali poskytovať individuálne poradenstvo, ktoré pomôže mladým ľuďom vyjasniť si svoje profesijné a vzdelávacie ciele, identifikovať oblasti záujmu, silné stránky a potreby. To zahŕňa analýzu ich súčasnej situácie, zručností a potenciálu, čo môže viesť k individuálnym akčným plánom pre návrat do školy alebo zamestnania. Veľmi dôležitým nástrojom je motivácia mladých ľudí a podpora pri zlepšovaní ich sebaúcty a sebavedomia. Poradcovia by mali pracovať s mladými ľuďmi na zvyšovaní ich motivácie a odstránení pocitu zlyhania, ktorý môže brániť ich ďalšiemu rozvoju. Organizácie môžu poskytnúť pomoc pri výbere správneho vzdelávacieho programu, kurzu alebo pracovného miesta, ktoré zodpovedá ich záujmom a schopnostiam, ako aj aktuálnym požiadavkám trhu práce.

2. Získanie nových zručností a zvyšovanie kvalifikácie

Organizácie môžu organizovať školenia a rekvalifikačné kurzy, ktoré sú zamerané na praktické zručnosti a schopnosti, ktoré sú aktuálne dopytované na trhu práce. To môže zahŕňať oblasti ako je IT, remeslá, administratíva, projektový manažment, komunikačné zručnosti, jazyky a ďalšie profesijné zručnosti. Zároveň by mali byť kurzy prispôbené tak, aby mladí ľudia mohli pokračovať v práci alebo vzdelávaní podľa svojich potrieb. Pre uľahčenie vstupu na trh práce môžu organizácie zabezpečiť certifikáty alebo osvedčenia o absolvovaní odborných kurzov a školení, ktoré sú uznávané zamestnávateľmi. Mladí ľudia NEET tak môžu získať oficiálne kvalifikácie, ktoré im pomôžu pri hľadaní práce. Organizácie môžu ponúknuť mentoringové programy, kde mladí ľudia získajú podporu od skúsených profesionálov v oblasti, ktorá ich zaujíma. Mentori môžu pomôcť mladým ľuďom rozvíjať zručnosti, učiť ich nové techniky a pomôcť im adaptovať sa v nových pracovných alebo vzdelávacích prostrediach.

3. Pomoc pri hľadaní bývania, riešení zdravotných, finančných a právnych problémov

Mnoho mladých ľudí NEET sa môže ocitnúť v situácii, kde im chýba stabilné bývanie, čo môže byť prekážkou pri hľadaní zamestnania alebo vzdelávania. Organizácie by mali poskytovať poradenstvo pri hľadaní bývania, informovať o možnostiach ubytovania, pomoci pri získavaní sociálneho bývania, alebo poskytnúť kontakt na organizácie, ktoré sa špecializujú na túto oblasť. Mnohé mladé osoby môžu čeliť právnym problémom, ktoré im bránia v normálnom fungovaní (napr. právne otázky týkajúce sa opatrovníctva, dlhov, porušovania pravidiel alebo vysporiadania s úradmi). Organizácie môžu poskytovať právne poradenstvo alebo spoluprácu s právnikmi, ktorí môžu pomôcť mladým ľuďom riešiť ich právne problémy a pripraviť ich na návrat do vzdelávania alebo zamestnania. Mladí ľudia NEET môžu čeliť aj finančným problémom, ako je napríklad nedostatok prostriedkov na vzdelanie alebo dopravu do práce. Poskytovanie finančného poradenstva a informácií o možných štátnych alebo neziskových podporách, dávkach, grantoch alebo prípadne úveroch na začiatok podnikania môže výrazne podporiť ich šance na úspech. Zdravotné problémy, či už fyzické alebo duševné, môžu byť prekážkou v zapojení mladých ľudí do vzdelávacieho systému alebo pracovného trhu. Organizácie by mali poskytovať informácie o dostupnosti zdravotnej starostlivosti, psychologickej podpory, alebo spolupracovať s odborníkmi na duševné zdravie a závislosti, aby mladí ľudia mohli získať potrebnú starostlivosť.

4. Pomoc pri zvládaní psychologických problémov a problémov so závislosťou

Mnoho mladých ľudí NEET sa stretáva s psychologickými problémami, ako sú úzkosť, depresia, stres alebo nízka sebaúcta. Organizácie by mali poskytovať psychologické poradenstvo alebo terapie, ktoré by mladým ľuďom pomohli vyrovnať sa s týmito problémami a pripraviť ich na návrat do pracovného alebo vzdelávacieho prostredia. Mnoho mladých ľudí môže mať problémy so závislosťou (alkohol, drogy, gambling), ktoré im bránia v produktívnom živote. Organizácie môžu poskytovať programy na liečbu závislostí lebo sa spájať s odborníkmi a zariadeniami, ktoré ponúkajú odbornú pomoc a rehabilitáciu. Tieto programy môžu byť kombinované s ďalšími podporami na návrat do

práce alebo školy. Mladí ľudia často zažívajú sociálnu izoláciu alebo majú problémy s emocionálnym zvládaním konfliktov. Organizácie by mali ponúkať programy, ktoré sa zameriavajú na sociálnu inklúziu, podporu pri nadväzovaní medziludských vzťahov a zlepšovaní komunikačných zručností, čo môže viesť k lepšiemu zvládaniu problémov v pracovnom alebo školskom prostredí.

Intervenčné aktivity zohrávajú zásadnú úlohu pri pomoci mladým ľuďom NEET, ktorí čelia konkrétnym problémom, ako sú nezamestnanosť, psychické problémy, alebo závislosti. Organizácie by mali poskytovať **individuálne poradenstvo**, pomáhať získať **nové zručnosti**, riešiť **právne, finančné, zdravotné** problémy a poskytovať **psychologickú podporu**. Kľúčovým prvkom úspešného intervencie je flexibilný a komplexný prístup, ktorý vychádza z reálnych potrieb mladých ľudí a zabezpečuje im potrebnú podporu na ich ceste k sociálnej a pracovnej inklúzii.

Inkluzívne aktivity

Inkluzívne aktivity sú neoddeliteľnou súčasťou úsilia o podporu mladých ľudí NEET, aby sa cítili akceptovaní, rešpektovaní a motivovaní k zapojeniu sa do spoločnosti. Tento prístup sa zameriava na rovnaké príležitosti pre všetkých, bez ohľadu na ich individuálne výzvy, zázemie alebo predchádzajúce skúsenosti. Dôležité je nielen poskytovanie podpory, ale aj vytváranie prostredia, ktoré podporuje rovnosť, rešpekt a rozvoj potenciálu každého jednotlivca.

Uvádzame konkrétne príklady inkluzívnych aktivít, ktoré môžu organizácie implementovať:

1. Partnerský prístup a vzájomný rešpekt všetkých zúčastnených strán

Organizácie by mali zabezpečiť, aby všetky aktivity a rozhodnutia, ktoré sa týkajú mladých ľudí, boli realizované v rámci otvoreného a transparentného dialógu. To znamená, že by mali byť vypočutí všetci zúčastnení – mladí ľudia, ich rodiny, odborníci a komunita. Tento prístup pomáha budovať vzájomný rešpekt a dôveru medzi všetkými stranami, čím sa zvyšuje efektivita podpory. Organizácie môžu vytvoriť prácu v malých inkluzívnych skupinách, kde sa mladí ľudia môžu podieľať na rozhodovaní o tom, aké programy alebo aktivity by

im najviac pomohli. Týmto spôsobom sa u mladých ľudí NEET podporuje zodpovednosť a motivácia, pretože sa cítia byť priamo zapojení do tvorby svojho rozvoja. Mladí ľudia môžu byť zapojení do programov mentoringu, kde starší a skúsení mladí ľudia pomáhajú tým, ktorí sú v situácii NEET. Tento peer-to-peer prístup podporuje rovnosť a znižuje bariéry, ktoré mladí ľudia môžu pociťovať pri interakcii s profesionálmi alebo úradníkmi.

2. Celostný prístup k mladým ľuďom NEET, vnímanie ich ako schopných jedincov a prínos pre spoločnosť

Každý mladý človek je jedinečný, a preto je dôležité pristupovať k nim celostne, teda zohľadňovať nielen ich problémy s nezamestnanosťou alebo vzdelaním, ale aj ich sociálne, emocionálne a psychologické potreby. Individuálne plány podpory môžu pomôcť každému nájsť najlepší spôsob, ako sa vrátiť do vzdelávacieho systému alebo zamestnania. Programy a aktivity by sa mali zameriavať na identifikáciu silných stránok mladých ľudí, ktoré môžu byť rozvíjané a aplikované v rôznych oblastiach. Tieto programy môžu zahŕňať prípravu na zamestnanie, rozvoj kreatívnych schopností, leadership schopností alebo technických a digitálnych zručností, ktoré im umožnia stať sa produktívnymi a prínosnými členmi spoločnosti. Organizácie by mali zabezpečiť, že všetci mladí ľudia NEET dostanú rovnaké príležitosti na rozvoj a zapojenie sa do vzdelávacích alebo pracovných aktivít bez ohľadu na ich sociálne, ekonomické alebo etnické zázemie. To znamená, že by mali byť vytvorené inkluzívne programy prístupné pre všetkých, ktorí potrebujú pomoc.

3. Spolupráca s rodinami a odborníkmi pri riešení problémov nezamestnanosti, školského nepospievania a sociálneho vylúčenia

Rodiny môžu byť kľúčovými partnermi v riešení problémov mladých ľudí NEET. Organizácie môžu organizovať poradenské stretnutia pre rodiny, kde sa budú riešiť otázky, ako podporiť mladých ľudí v ich vzdelávacej alebo pracovnej dráhe. Je dôležité poskytovať rodinám nástroje a informácie, ako byť oporou a motivátorom pre svoje deti. Mladí ľudia NEET často čelí nielen problémom so vzdelaním a zamestnaním, ale aj s psychologickými problémami alebo závislosťami. Organizácie by mali úzko spolupracovať s odborníkmi na duševné zdravie, ktorí môžu poskytnúť mladým ľuďom

potrebnú psychologickú podporu, terapiu alebo poradenstvo. V rámci inkluzívnych aktivít je potrebné zorganizovať koordinované postupy medzi školami, zamestnávateľmi, sociálnymi a zdravotnými službami, aby sa zabezpečila komplexná podpora pre mladých ľudí NEET. Táto spolupráca znižuje riziko, že mladí ľudia prepadnú medzi systémami a nezískajú potrebnú pomoc. Pre mnohých mladých ľudí NEET je nevyhnutné riešiť aj problémy, ako je nedostatok bývania, problémy s právom, zlé rodinné zázemie alebo právne problémy. Organizácie môžu zabezpečiť, že mladí ľudia dostanú pomoc v tejto oblasti prostredníctvom spolupráce s právnikmi, sociálnymi pracovníkmi alebo poradenskými organizáciami.

4. Vytváranie príležitostí pre zlepšenie sociálnej inklúzie a znižovanie sociálnej izolácie

Organizácie môžu vytvárať rôzne komunitné projekty, ktoré spájajú mladých ľudí s rôznymi pozadiami. To môže zahŕňať dobrovoľnícke aktivity, kultúrne podujatia, športové súťaže alebo tvorivé workshopy. Takéto aktivity umožňujú mladým ľuďom rozvíjať sociálne zručnosti, nadväzovať priateľstvá a získať pocit príslušnosti k širšej komunite. Vzdelávacie programy by mali byť navrhnuté tak, aby boli prístupné pre všetkých mladých ľudí, vrátane tých, ktorí majú špecifické potreby. To môže zahŕňať špecializované kurzy pre mladých ľudí so zdravotným postihnutím, jazykovú podporu pre mladých ľudí z menšín alebo prístup k vzdelávaniu prostredníctvom digitálnych platforiem. Mladí ľudia NEET často čelí riziku sociálnej izolácie. Organizácie by mali podporovať voľnočasové aktivity, ktoré poskytujú priestor na interakciu, vytváranie priateľstiev a rozvoj záujmov, čím sa znižuje ich pocit osamelosti a izolácie.

Inkluzívne aktivity sú nevyhnutné na to, aby mladí ľudia NEET mali rovnaké príležitosti na úspech, bez ohľadu na svoje zázemie alebo individuálne výzvy. Partnerský prístup, **celostný prístup** k mladým ľuďom, ktorý sa zameriava na ich schopnosti, a **spolupráca s rodinami a odborníkmi** sú kľúčové pre zabezpečenie rovnosti a spravodlivosti v poskytovanej podpore. Organizácie by mali vytvárať prostredie, v ktorom sa mladí ľudia cítia akceptovaní a motivovaní k tomu, aby sa stali aktívnymi a produktívnymi členmi spoločnosti.

Hlavné zistenia z analýzy aktivít aktérov práce s mladými ľuďmi

Analýza aktivít aktérov práce s mladými ľuďmi poukazuje na nutnosť a komplexnosť aktivít, ktoré ovplyvňujú ich zapojenie do vzdelávacieho systému, pracovného trhu a spoločnosti. Medzi najzásadnejšie výzvy patrí chýbajúci prístup k kvalitnému vzdelávaniu, obmedzené možnosti zamestnania, sociálna izolácia a problémy v rodinnom a osobnom živote. Na základe identifikovaných nedostatkov je potrebné vyvinúť integrovaný prístup, ktorý zahŕňa komplexnú podporu pre mladých ľudí.

Kľúčové aktivity, ktoré pomôžu zmierniť a odstrániť tieto prekážky, zahŕňajú:

1. **Vytváranie flexibilných vzdelávacích programov**, ktoré zohľadňujú potreby mladých ľudí, najmä tých, ktorí majú problémy s prístupom k tradičnému vzdelávaniu, alebo ktorí potrebujú podporu pri získavaní praktických zručností a odborných kvalifikácií.
2. **Rozvoj programov na podporu zamestnania**, ktoré spájajú mladých ľudí s pracovnými príležitosťami a zároveň im ponúkajú odborné poradenstvo, mentorskú podporu a príležitosti na stážovanie.
3. **Podpora duševného zdravia** a sociálnej integrácie mladých ľudí, čím sa znižuje riziko sociálnej izolácie a zvyšuje sa ich sebadôvera a motivácia do ďalšieho vzdelávania a zamestnania.
4. **Podpora inkluzívnych aktivít**, ktoré zabezpečujú rovnaké príležitosti pre všetkých mladých ľudí, bez ohľadu na ich sociálny, ekonomický alebo zdravotný stav. Inklúzia je kľúčová nielen pre zlepšenie sociálnej kohézie, ale aj pre osobnostný a profesionálny rozvoj mladých ľudí.
5. **Podpora rodín a komunity**, ktoré zohrávajú rozhodujúcu úlohu v živote mladých ľudí. Poskytovanie sociálnych, emocionálnych a materiálnych podporných služieb môže výrazne prispieť k zlepšeniu ich životných podmienok a motivácie.

Je nevyhnutné koordinovať rôzne aktivity medzi vzdelávacími inštitúciami, zamestnávateľmi, miestnymi samosprávami a neziskovými organizáciami, aby sa vytvoril efektívny systém podpory mladých ľudí. To si vyžaduje nielen zlepšenie legislatívneho rámca, ale aj dostatočné finančné a personálne zdroje.

Mladí ľudia, ktorí sa nachádzajú v situácii NEET, potrebujú viac než len teoretické vzdelanie či jednorazové pracovné príležitosti. Je nevyhnutné zabezpečiť komplexnú a kontinuálnu podporu, ktorá im pomôže získať potrebné zručnosti, zlepšiť ich sebaúctu a integráciu do spoločnosti. Takýmto spôsobom sa nielen zlepšia ich individuálne životné podmienky, ale prispieva sa aj k celkovému rozvoju a prosperite spoločnosti.

Zabezpečenie kvalitného vzdelania a rovnakých príležitostí pre všetkých mladých ľudí nie je len záležitosťou sociálnej spravodlivosti, ale aj kľúčom k udržateľnému ekonomickému rastu a stabilite celej spoločnosti. Preto je dôležité, aby sa na všetkých úrovniach politiky, vzdelávania a zamestnanosti pokračovalo v rozvoji a implementácii opatrení, ktoré sa sústreďujú na zlepšenie podmienok pre mladých ľudí v situácii NEET.

Pre mladých ľudí v situácii NEET je nevyhnutné poskytovať komplexnú podporu, ktorá zahŕňa rôzne druhy aktivít, aby sa zabezpečil ich úspešný návrat do vzdelávania, zamestnania alebo sociálnej integrácie. Informačné aktivity sú základom, pretože mladí ľudia potrebujú jasné, aktuálne a dostupné informácie o možnostiach, ktoré im pomôžu zorientovať sa vo vzdelávacích a pracovných príležitostiach, ako aj v rôznych formách pomoci, ako sú sociálne dávky a podpora. Prevencia je kľúčová pre podporu ich kariérneho rastu, sociálnych zručností a vybudovanie motivujúceho a akceptujúceho prostredia. Intervenčné aktivity sú nevyhnutné pre tých, ktorí čelí konkrétnym problémom, ako sú nezamestnanosť, psychické problémy alebo závislosti. Tieto aktivity musia byť flexibilné a prispôbené individuálnym potrebám mladých ľudí, aby sa im poskytla adekvátne podpora. Inkluzívne aktivity hrajú rovnako dôležitú úlohu, pretože zabezpečujú rovnaké príležitosti pre všetkých mladých ľudí, bez ohľadu na ich individuálne výzvy alebo zázemie. Tento celostný a partnerský prístup, ktorý sa zameriava na schopnosti jednotlivca a úzku spoluprácu s rodinami a odborníkmi, je nevyhnutný pre vytvorenie rovnosti a spravodlivosti v poskytovanej podpore. V konečnom dôsledku je dôležité venovať pozornosť všetkým týmto aktivitám, pretože len **kombinácia rôznych prístupov, aktivít a typov podpory** môže mladým ľuďom NEET umožniť prekonať prekážky a úspešne sa integrovať do spoločnosti.

Mapovanie relevantných aktérov a služieb

Na základe podrobného mapovania aktérov, ktorí sa zameriavajú na prácu s mladými ľuďmi v Trenčianskom kraji, bolo identifikovaných 283 organizácií a inštitúcií, ktoré poskytujú rôzne služby alebo organizujú aktivity pre mladých. Títo aktéri sú kľúčovými poskytovateľmi podpory pre mladých ľudí, a ich činnosti môžu byť obzvlášť prospešné pre osoby v situácii NEET a majú potenciál prispieť k zlepšeniu životných podmienok mladých ľudí, ktorí čelia týmto výzvam.

Nasledujúca tabuľka poskytuje prehľad porovnania medzi počtom identifikovaných aktérov v jednotlivých okresoch Trenčianskeho kraja a počtom osôb v situácii NEET v týchto okresoch. Tento prehľad umožňuje lepšie pochopenie ako sa rozdeľujú naprieč krajom a ako sa tieto aktivity zhodujú s potrebami mladých ľudí v rôznych oblastiach.

Tabuľka: Porovnanie počtu identifikovaných aktérov a počtu osôb v situácii NEET v okresoch TSK

Okres	Počet obyvateľov vo veku 15-29 rokov	Počet NEET vo veku 15-29 rokov	Podiel NEET (%)	Počet identifikovaných aktérov v okrese
BN	5 682	919	16,17	10
IL	8 621	1 345	15,60	22
MY	3 613	650	17,99	17
NM	9 215	1 550	16,82	26
PE	6 624	1 205	18,19	24
PB	10 199	1 619	15,87	33
PD	19 882	3 736	18,79	55
PU	7 519	1 195	15,89	20
TN	17 106	2 691	15,73	76
TN kraj	88 461	14 910	16,85	283

Zdroj: SODB 2021 a vlastné spracovanie

Pri analýze rozloženia aktérov medzi jednotlivými okresmi sa ukazuje nerovnomerné rozdelenie, čo je spôsobené rôznymi faktormi, ako sú ekonomické podmienky, infraštruktúra a dostupnosť vzdelávacích a pracovných príležitostí. Najvyšší počet aktérov bol identifikovaný v okrese Trenčín (76). Tento okres, aj keď vykazuje druhý najnižší podiel osôb v situácii NEET, sa nachádza v pozícii krajského mesta, ktoré je centrom administratívy, obchodu a kultúry v kraji. To vytvára predpoklady na vyššiu koncentráciu aktérov. Zároveň tu pôsobia aj aktéri so širším dosahom, ktorí nie sú prítomní v menej urbanizovaných oblastiach.

Na druhej strane, okres Bánovce nad Bebravou (10) vykazuje najnižší počet identifikovaných aktérov, druhý najnižší počet aktérov bol identifikovaný v okrese Myjava (17). Tieto výrazné rozdiely v počte aktérov identifikujú biele miesta v poskytovaní služieb pre mladých ľudí NEET a signalizujú potrebu väčšej podpory a iniciatívy zo strany miestnych aktérov na **posilnenie regionálnej štruktúry aktérov a podporu vytvárania regionálnych partnerstiev**.

Hlavné zistenia z mapovania aktérov a služieb pre mladých v situácii NEET so zameraním sa na konkrétne skupiny znevýhodnených v Trenčianskom kraji

Nasledujúce kľúčové zistenia sú výsledkom kombinácie rôznych metód zberu dát, ktoré zahŕňajú mapovanie relevantných aktérov, fokusové skupiny, osobné návštevy týchto aktérov a rozhovory so zástupcami organizácií a odborníkmi v Trenčianskom kraji. Tento holistický prístup umožnil nielen podrobne analyzovať dostupnosť a kvalitu služieb pre mladých ľudí v situácii NEET, ale aj hlbšie porozumieť reálnemu fungovaniu týchto služieb a výzvam, ktorým aktuálne aktéri čelia.

Po spracovaní SWOT analýzy pre každú konkrétnu skupinu znevýhodnených, ktorá vychádza zo zistení a identifikovaných nedostatkov v poskytovaní služieb pre mladých NEET, uvádzame konkrétne odporúčania pre aktérov práce s mladými, na čo by sa mali viac zamerať v rámci svojej činnosti. Tieto odporúčania sú založené na detailnom posúdení rozdielov a výziev, ktorým čelí každá konkrétna cieľová skupina znevýhodnených mladých ľudí. Na ich základe identifikujeme oblasti, kde je potrebné zlepšiť koordináciu medzi

aktérmi, zvýšiť dostupnosť služieb, zefektívniť procesy podpory alebo poskytnúť lepšie informácie a nástroje pre samotných mladých ľudí. Cieľom týchto odporúčaní je dosiahnuť väčšiu efektivitu a dostupnosť podpory pre mladých ľudí NEET, čím sa vytvoria priaznivejšie podmienky pre ich zapojenie do vzdelávania, zamestnania a spoločenského života.

Odporúčané oblasti a príležitosti podpory, na ktoré sa mali aktéri práce s mladými ľuďmi zamerať s ohľadom pre konkrétne skupiny znevýhodnených mladých ľudí v situácii NEET a ohrozených situáciou NEET v Trenčianskom kraji:

1. Podpora dlhodobo nezamestnaných mladých ľudí evidovaných na Úrade práce

- **Rozvoj integrovaného prístupu:** Prepojenie poradenstva, vzdelávania, praktických stáží a podnikateľských programov do jedného koordinovaného systému.
- **Zlepšenie spolupráce s lokálnymi podnikmi:** Partnerstvá s miestnymi firmami a organizáciami na získanie pracovných príležitostí, stáží a mentorstva pre dlhodobo nezamestnaných.
- **Podpora podnikania a rozvoja podnikateľských zručností:** Vytváranie programov na podporu začínajúcich podnikateľov a zlepšenie prístupu k financiám a poradenstvu.
- **Prevenca a podpora detí v rodinách dlhodobo nezamestnaných:** Zamerať sa na podporu detí a mladých ľudí v rodinách dlhodobo nezamestnaných, aby sa predišlo ďalšej generácii nezamestnaných.
- **Rozšírenie psychologickej podpory:** Zlepšiť dostupnosť psychologickej pomoci pre dlhodobo nezamestnaných, čím sa zvýši ich motivácia alepší sebadôvera.

2. Podpora dlhodobo nezamestnaných mladých ľudí, ktorí nie sú registrovaní na Úrade práce

- **Zlepšenie komunikácie o výhodách registrácie:** Osveta o prínosoch registrácie na Úrade práce (príspevky, kurzy, poradenstvo) môže motivovať mladých ľudí.
- **Zintenzívnenie spolupráce medzi neziskovými organizáciami a Úradom práce:** Lepšia koordinácia môže

viest' k adresnejšej pomoci a podpore pre mladých nezamestnaných.

- **Podpora podnikania a nezávislosti:** Vytváranie programov na podporu mladých podnikateľov môže poskytnúť alternatívu k zamestnaniu.
- **Mentoringové a kariérne poradenstvo:** Zintenzívnenie mentorovania môže mladým ľuďom pomôcť nájsť jasný smer a podporiť ich sebavedomie pri hľadaní zamestnania.
- **Získanie praktických skúseností cez stáže a dobrovoľníctvo:** Príležitosti na praktické skúsenosti môžu pomôcť mladým ľuďom získať pracovné návyky a kontakty v priemysle.

3. Podpora nezamestnaných absolventov

- **Zvýšená personalizácia poradenstva:** Rozšírenie individuálneho poradenstva, ktoré sa bude viac zameriavať na špecifické potreby každého absolventa.
- **Väčšia spolupráca s malými a strednými podnikmi:** Zintenzívnenie spolupráce s miestnymi podnikmi a samosprávami na poskytovaní viac stáží a pracovných miest pre absolventov.
- **Rozšírenie praxe v rôznych sektoroch:** Podpora praktických skúseností v oblasti IT, marketingu, financií, inžinierstva a ďalších kľúčových oblastiach.
- **Podpora mäkkých a digitálnych zručností:** Zameranie sa na školenia zamerané na rozvoj mäkkých zručností a digitálnych kompetencií, ktoré sú čoraz dôležitejšie na trhu práce.
- **Podpora podnikania a kreatívneho myslenia:** Podpora podnikateľských iniciatív a nezávislých projektov absolventov prostredníctvom štartovacích grantov a mentoringu.

4. Podpora mladých ľudí so vzdelaním nižším ako stredným

- **Rozvoj flexibilných vzdelávacích formátov:** Zavedenie večerných kurzov, online vzdelávania a kurzov prispôbených rodinným a pracovným povinnostiam zlepši prístup k vzdelávaniu.
- **Podpora mladých ľudí, ktorí nedokončili strednú školu:** Zavedenie alternatívnych vzdelávacích programov, ktoré

ponúknu príležitosť získať odborné vzdelanie alebo maturitu cez diaľkové štúdium.

- **Zameranie na praktické vzdelávanie a odborné kurzy:** Sústreďenie sa na vzdelávacie programy, ktoré ponúkajú praktické zručnosti pre konkrétne profesie, ako sú remeslá, technické profesie, digitálne zručnosti.
- **Podpora rozvoja digitálnych zručností:** Programy na zlepšenie digitálnych zručností pre osoby, ktoré nemajú prístup k moderným technológiám, môžu zlepšiť ich zamestnateľnosť.
- **Zlepšenie koordinácie a spolupráce medzi aktérmi:** Lepšia koordinácia medzi Úradom práce, neziskovými organizáciami a komunitnými centrami môže zabezpečiť komplexnú pomoc pre osoby s nižším vzdelaním.

5. Podpora zdravotne postihnutých mladých ľudí a inak zdravotne znevýhodnených

- **Rozšírenie a prispôbenie vzdelávacích prístupov:** Zlepšenie kvality inkluzívneho vzdelávania a rozšírenie špeciálnych programov v školách.
- **Rozšírenie programov na podporu podnikania:** Vytvorenie programov na podporu podnikania pre zdravotne postihnutých, aby mohli byť samostatní.
- **Zvýšenie ponuky flexibilných pracovných miest:** Rozvoj pracovných príležitostí na čiastočný úväzok, prácu z domu a iných flexibilných formách zamestnania.
- **Lepšia spolupráca medzi inštitúciami a neziskovými organizáciami:** Posilnenie koordinácie medzi verejnými inštitúciami, školami a neziskovými organizáciami na zlepšenie integrácie do vzdelávania a pracovného trhu.

6. Podpora matiek a mladých rodičov

- **Rozšírenie flexibilnej starostlivosti o deti:** Vytvorenie viac programov a miest na flexibilnú starostlivosť o deti, čo umožní matkám lepšie sa zapojiť do práce a vzdelávania.
- **Alternatívne formy vzdelávania a pracovných miest:** Rozšírenie flexibilných vzdelávacích programov a pracovných príležitostí na čiastočný úväzok.

- **Programy na podporu podnikania:** Založenie a podpora podnikateľských aktivít matiek, ktoré by im umožnili samostatné zarábanie a flexibilitu v pracovnom čase.
- **Psychologická podpora a poradenstvo:** Zavedenie širších programov zameraných na duševné zdravie a psychosociálnu podporu.

7. Podpora osamelých dospelých osôb starajúcich sa o deti alebo osoby odkázané na starostlivosť

- **Zlepšenie dostupnosti psychologických služieb:** Zavedenie bezplatného alebo nízkonákladového psychologického poradenstva a terapie, ktoré by bolo dostupné pre osamelé osoby a osoby starajúce sa o iných.
- **Rozšírenie programov na podporu zamestnateľnosti a rekvalifikácie:** Vytváranie a podpora flexibilných pracovných miest, prác na diaľku alebo zníženie prahových podmienok na prístup na trh práce pre osamelých rodičov.
- **Zlepšenie finančnej gramotnosti:** Zavedenie programov zameraných na správu domácich financií a využívanie dostupných sociálnych dávok a pomoci.
- **Posilnenie komunitnej podpory a aktivít:** Vytvorenie silnejších komunitných centier, ktoré by poskytovali nielen podporu pre osamelé osoby, ale aj aktivity na zlepšenie sociálnej integrácie.

8. Podpora mladých ľudí z marginalizovaných rómskych komunit

- **Podpora digitálnych zručností:** S rastúcim dôrazom na digitalizáciu existuje príležitosť na rozvoj online vzdelávacích programov, ktoré sú flexibilné a môžu osloviť mladých ľudí v komunitách.
- **Zlepšenie prístupu k zamestnaniu:** Tvorba programov zamestnanosti, stáží a odborných praxí, ktoré môžu pomôcť mladým ľuďom získať skúsenosti a pripraviť ich na pracovný trh.
- **Rómske kultúrne programy:** Vzdelávacie aktivity zamerané na zvyšovanie povedomia o rómskej kultúre a histórii môžu pomôcť znižovať predsudky a podporovať integráciu.

- **Zlepšenie spolupráce s neziskovými organizáciami:** Existujú programy, ktoré môžu poskytnúť komplexnú pomoc pri riešení problémov so vzdelávaním, prácou, bývaním a zdravím.

9. Podpora mladých ukrajinských odídencom

- **Rozšírenie programov psychosociálnej podpory:** Vybudovanie väčšej kapacity na duševné zdravie a terapie.
- **Zlepšenie jazykového vzdelávania:** Zavedenie cielenejšie zameraných jazykových kurzov pre deti, mládež a dospelých.
- **Podpora rekvalifikácie a uznávania kvalifikácií:** Vytvorenie programov na uznanie kvalifikácií a odborné školenia.
- **Podpora komunitného života a vzájomnej dôvery:** Posilnenie programov na integráciu a komunitnú spoluprácu.

10. Pomoc mladým ľuďom bez domova

- **Komplexný a koordinovaný prístup:** Zlepšiť koordináciu medzi organizáciami na zaistení komplexnej starostlivosti o bezdomovcov.
- **Podpora pri získavaní bývania:** Vytvoriť špecifické programy na podporu pri hľadaní a udržiavaní trvalého bývania.
- **Zvýšenie vzdelávania a pracovných príležitostí:** Rozšírenie možností vzdelávania, rekvalifikácie a získavania pracovných skúseností pre bezdomovcov.
- **Prevencia bezdomovectva:** Zvýšenie informovanosti a prevencia v oblasti bezdomovectva, najmä v rizikových skupinách.
- **Zlepšenie psychosociálnej podpory:** Poskytnúť viac terapeutických a duševných služieb pre bezdomovcov, aby sa podporil ich duševný a emocionálny stav.

Integrovaný prístup k riešeniu problematiky NEET, nevyhnutnosť spolupráce medzi aktérmi a odporúčané partnerstvá

Riešenie problémov mladých ľudí NEET si vyžaduje komplexný prístup, ktorý zahŕňa spoluprácu verejných inštitúcií, neziskových organizácií, súkromného sektora a komunitných skupín. Kľúčom k úspechu je nielen poskytovanie podpory, ale aj motivácia a vytváranie podmienok pre osobný rast a zlepšenie životných perspektív mladých ľudí.

Účinná spolupráca medzi rôznymi aktérmi prispieva k vytvoreniu systému podpory, ktorý pomôže týmto mladým ľuďom prekonať prekážky a reintegrovať sa do spoločnosti, pracovného alebo vzdelávacieho procesu.

Príkladom takejto úspešnej spolupráce aktérov v Trenčianskom kraji je aktívna spolupráca TSK s mestskými úradmi, CVČ, mládežníckymi organizáciami a neziskovými organizáciami, ktorá vytvorila dlhodobé partnerstvá nielen na regionálnej úrovni.

Kľúčovým faktorom úspechu je zapojenie rôznych inštitúcií a organizácií, ktorých partnerstvá a spolupráca sú založené na dlhoročných skúsenostiach a vzájomnom porozumení, čo viedlo už v minulosti k realizácii niekoľkých úspešných a udržateľných projektov, ktoré pozitívne ovplyvnili situáciu mladých ľudí v regióne, najmä tých, ktorí sa často nachádzajú v zložitej životnej situácii, sú kategorizovaní ako NEET alebo spadajú do kategórie ohrozených situáciou NEET.

Kľúčovým krokom pri riešení problémov mladých ľudí v situácii NEET je posilnenie existujúcich partnerstiev a vytváranie nových, je nevyhnutné zabezpečiť nielen koordináciu medzi rôznymi aktérmi, systém zdieľania informácií a skúseností, ale aj systém budovaní príležitostí na osobný rast mladých ľudí.

Preto je potrebné vybudovať ešte silnejší a efektívnejší systém podpory, ktorý by umožnil mladým ľuďom jednoduchšie prekonať prekážky, znížiť nezamestnanosť mladých a podporiť ich reintegráciu do spoločnosti, pracovného či vzdelávacieho systému.

Odporúčané partnerstvá

V spolupráci zameranej na podporu mladých ľudí zo skupiny NEET a mladých ľudí ohrozených situáciou NEET by mali byť zapojené rôzne organizácie a aktéri, ktorí sú schopní prispieť k ich integrácii do spoločnosti a pracovného trhu. Medzi kľúčových partnerov, ktorí by mali byť súčasťou tohto regionálneho partnerstva, patria:

Miestne a regionálne samosprávy

- **Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny** - zodpovedný za administráciu sociálnych a pracovných programov, ponúkajúce poradenstvo a aktívnych opatrení trhu práce.
- **Miestne úrady a mestské a regionálne samosprávy** - poskytujú podporu na lokálnej úrovni, vytvárajú partnerstvá medzi rôznymi aktérmi a podporujú miestne iniciatívy a projekty.
- **Regionálne a národné inštitúcie** - organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti štátu, TSK, obcí, ktoré majú na starosti politiku mládeže, zamestnanosti, vzdelávania, sociálnych vecí a rozvoja regiónov zamerané na mladých ľudí.
- **Bezplatné dlhové poradne a centrá právnej pomoci** - poskytujú bezplatné poradenstvo a pomoc v oblasti dlhov, právnych problémov a finančnej stability, čím pomáhajú jednotlivcom prekonávať ťažkosti a zlepšiť ich kvalitu života.
- **Informačné centrá mladých a centrá mládeže** - poskytujú priestor na organizovanie aktivít, stretnutí a programov, ktoré podporujú rozvoj mladých ľudí.
- **Centrá voľného času** - poskytujú priestor na rozvoj voľnočasových aktivít, ktoré majú veľký vplyv na osobnostný a profesijný rast mladých ľudí.

Vzdelávacie inštitúcie

- **Základné a stredné školy** - sú prvým miestom, kde sa identifikujú deti a mladí ľudia ohrození situáciou NEET, spolupráca so školami zahŕňa prevenciu, včasné zásahy a orientáciu na individuálne potreby žiakov.
- **Vysoké školy** - ponúkajú programy pre mladých ľudí, ktorí sa rozhodli pokračovať vo vzdelávaní, ale zároveň potrebujú podporu pri prechode do pracovného trhu.

- **Organizácie, poskytujúce vzdelávacie a rekvalifikačné kurzy** - ponúkajú odborné vzdelávanie a školenia, môžu zabezpečiť zručnosti, ktoré sú potrebné na trhu práce, najmä pre mladých ľudí, ktorí nie sú v tradičnom vzdelávacom systéme.
- **Kariérne poradenstvo a mentoring** - poskytujú podporu pri orientácii na trhu práce, pomáhajú získať potrebné zručnosti a skúsenosti a motivujú na ceste k rozvoju kariéry, ponúkajú odborné poradenstvo, odborné stáže, programy na podporu zamestnanosti alebo vzdelávania, ako aj prevenciu rizikových faktorov vedúcich k situácii NEET.
- **Alternatívne vzdelávacie programy** - rôzne prístupy k vzdelávaniu, ktoré sa líšia od tradičného školského systému, často sa zameriavajú na praktické zručnosti, flexibilitu v učení, prístupnosť pre rôzne skupiny a podporu individuálnych potrieb.
- **Neformálne vzdelávanie a rozvoj mäkkých zručností** - flexibilný, praktický typ vzdelávania, prispôsobený individuálnym potrebám účastníkov, čo umožňuje nielen získavanie nových zručností, ale aj ich aplikovanie v reálnych situáciách. Zameranie sa na rozvoj mäkkých zručností pomáha mladým ľuďom nielen pripraviť sa na vstup na pracovný trh, ale aj úspešne sa zapojiť do spoločenského a profesijného života.

Neziskové organizácie a občianske združenia

- **Organizácie na podporu mladých migrantov, etnické menšiny a znevýhodnené skupiny** - špecializujú sa na integráciu mladých ľudí zo znevýhodneného prostredia, ktorí čelia kultúrnym, jazykovým alebo sociálnym bariéram.
- **Dobrovoľnícke programy** - veľmi cenný nástroj na podporu mladých ľudí, ponúkajú príležitosti na osobný a profesijný rozvoj, rozvíjanie zručností, ale aj integráciu do spoločnosti. Dobrovoľníctvo pomáha nielen v rozvoji praktických schopností, ale aj v zvyšovaní sebadôvery, komunikačných zručností a sociálnej zodpovednosti.
- **Charitatívne organizácie** - zameriavajú na zlepšenie životných podmienok mladých ľudí a ich aktívne začlenenie sa do spoločnosti, poskytujú nielen materiálnu podporu, ale aj pomoc v oblasti vzdelávania, mentorstva a motivácie.

- **Mládežnícke organizácie** - organizujú rôzne akcie, športové aktivity, workshopy, kultúrne podujatia, ktoré umožňujú mladým ľuďom zapájať sa do spoločnosti a získať nové zručnosti.
- **Záujmové organizácie** - rôzne: kultúrne, športové, environmentálne, technické, umelecké, alebo zamerané na iné oblasti záujmu, zamerané na aktívne trávenie voľného času, významne prispievajú k prevencii vylúčenia mladých ľudí z aktívneho života spoločnosti, ako aj k ich integrácii do pracovného trhu a vzdelávacieho systému.

Podnikateľský a priemyselný sektor

- **Zamestnávateľa a obchodné komory** - prispievajú k vytváraniu pracovných miest, stáží, mentorstiev a iných príležitostí pre mladých ľudí. Obchodné komory môžu byť cenným partnerom pri identifikovaní potrieb trhu práce a presvedčaní podnikateľov, aby sa zapojili do podpory mladých ľudí NEET.
- **Start-upy a malé a stredné podniky** - často flexibilnejšie a ochotnejšie zapojiť mladých ľudí do rôznych programov zamestnanosti alebo praxe.
- **Stáže a tréningové programy** - zlepšujú zamestnatelnosť mladých ľudí, ale tiež pomáhajú rozvíjať profesionálne a osobné schopnosti a budovať sieť kontaktov, čo je neoceniteľné pri hľadaní trvalého zamestnania.
- **Agentúry zamestnanosti** - poskytujú poradenstvo, rekvalifikáciu, pracovné stáže a pomoc pri hľadaní zamestnania, organizujú kariérne poradenstvo, pracovné burzy a podobné podujatia.
- **Sociálne podniky, chránené dielne a pracoviská** - kľúčoví partneri na podporu mladých ľudí, poskytujú prácu a podporu tým, ktorí sa ocitli na okraji pracovného trhu alebo čelia sociálnym alebo zdravotným problémom. Poskytujú nielen prácu, ale aj príležitosti na rozvoj a integračné programy, ktoré zvyšujú zamestnatelnosť a sebadôveru.

Psychologické a sociálne služby

- **Sociálni pracovníci, psychológovia a terapeuti** - Tieto profesie poskytujú dôležitú podporu mladým ľuďom, ktorí čelia problémom so sebadôverou, motiváciou, rodinnými alebo

mentálnymi problémami. Rovnako môžu pomôcť pri adaptácii na nové prostredie a pri riešení stresu, ktorý mladí ľudia zažívajú pri prechode do pracovného života.

- **Centrá poradenstva a prevencie** - Organizácie zamerané na prevenciu a liečbu závislostí, psychické zdravie alebo prevenciu sociálneho vylúčenia.
- **Zariadenia sociálnych služieb** - zohrávajú dôležitú úlohu pri podpore NEET mladých ľudí, najmä tých, ktorí čelia rôznym formám sociálneho vylúčenia, ako sú zdravotné problémy, mentálne alebo psychické ťažkosti, rodinné problémy alebo sociálna izolácia.
- **Nízkoprahové centrá, nocľahárne a útulky** - podpora mladých ľudí, ktorí sa nachádzajú v krízových životných situáciách a čelia problémom, ako sú sociálne vylúčenie, bezdomovectvo, rodinné problémy, zdravotné či psychické ťažkosti.
- **Krízové a komunitné centrá** - poskytovanie okamžitej pomoci mladým ľuďom, ktorí sa ocitli v krízovej situácii. Tieto centrá ponúkajú krízovú intervenciu, pomáhajú riešiť urgentné problémy, ponúkajú podporu v oblasti vzdelávania a zamestnania, psychosociálnu pomoc a príležitosti na osobný rozvoj.

Technologické a digitálne platformy

- **Digitálne platformy pre vzdelávanie a zamestnanie** - poskytujú prístup k online kurzom, vzdelávacím materiálom, pracovným príležitostiam a ďalším nástrojom na podporu mladých ľudí pri získavaní nových zručností a pri hľadaní zamestnania.
- **Online databázy a portály** - poskytujú prístup k informáciám o pracovných príležitostiach, mobilite a vzdelávacích programoch v zahraničí, čo môže byť atraktívna možnosť pre mladých ľudí NEET hľadajúcich príležitosti mimo svojho domovského regiónu.

Vytváranie týchto regionálnych a sektorových partnerstiev pre podporu mladých ľudí v situácii NEET alebo ohrozených situáciou NEET je kľúčové pre úspešnú reintegráciu tejto skupiny do spoločnosti a pracovného trhu.

Komplexná a koordinovaná spolupráca medzi týmito organizáciami je kľúčová na to, aby sa vytvoril silný podporný systém, ktorý mladým ľuďom NEET poskytne potrebné nástroje na úspešnú integráciu do

spoločnosti a pracovného trhu. Každý partner môže prispieť jedinečnými kompetenciami, ktoré sú nevyhnutné na riešenie rôznych problémov, ktorým mladí ľudia zo skupiny NEET čelia.

Vytváranie týchto partnerstiev je kľúčové pre úspešnú reintegráciu NEET mladých ľudí do spoločnosti. Kombinovaný prístup rôznych organizácií zaisťuje, že mladí ľudia získajú nielen technické zručnosti a pracovné príležitosti, ale aj sociálnu a psychologickú podporu, ktorá je nevyhnutná pre ich osobný a profesionálny rast. Týmto spôsobom je možné prekonať bariéry, ktoré im bránia v plnej integrácii do spoločenského a pracovného života. Partnerstvá medzi rôznymi organizáciami sú preto nevyhnutné na vytváranie inkluzívnej a udržateľnej podpory, ktorá pomôže mladým ľuďom NEET využiť ich potenciál, získať stabilitu a prispieť k rozvoju modernej spoločnosti.

Návrh na zriadenie jednotných kontaktných miest - JKM

Z dôvodov vyššie uvedených, je veľmi dôležité, aby existovali **jednotné kontaktné miesta**, ktoré by slúžili ako centralizované a multidisciplinárne centrá podpory pre mladých ľudí či už v situácii NEET alebo ohrozených situáciou NEET. Tieto miesta by mali byť dostupné pre každého, kto čelí problémom v oblasti zamestnania, vzdelávania, sociálnej integrácie alebo duševného zdravia. Vytvorenie takýchto integračných bodov by zabezpečilo, že mladí ľudia v Trenčianskom kraji dostanú potrebnú komplexnú pomoc na jednom mieste, bez nutnosti hľadať rôzne služby a odborníkov samostatne.

Hlavné ciele vytvorenia jednotných kontaktných miest pre osoby NEET v Trenčianskom kraji:

1. Zlepšiť zamestnateľnosť mladých ľudí prostredníctvom poskytovania odborných školení, rekvalifikácií a poradenstva, ktoré im umožnia získanie praktických zručností požadovaných na trhu práce.
2. Vytvoriť prístup k vzdelávacím a odborným programom, ktoré mladým ľuďom pomôžu získať kvalifikácie a odbornosť potrebnú na zvýšenie ich šancí na zamestnanie.
3. Zohľadniť potreby sociálne vylúčených skupín, najmä Rómov a iných znevýhodnených mladých ľudí, a poskytovať im špecifické programy

na zlepšenie ich sociálnej integrácie a zapojenia sa do pracovného života.

4. Zabezpečiť flexibilné vzdelávacie možnosti pre mladých ľudí, ktoré zohľadnia ich rôzne potreby, ako napríklad kombinovanie pracovných povinností, rodinných záväzkov a štúdia.
5. Zvýšiť motiváciu a aktivitu mladých ľudí prostredníctvom mentoringu, kariérneho poradenstva a psychologickej podpory, aby sa vrátili na trh práce alebo sa zapojili do vzdelávacích procesov.
6. Vytvoriť silnú spoluprácu medzi verejnými inštitúciami, školami a podnikmi s cieľom zabezpečiť dostupnosť pracovných príležitostí, stáží a odborných praxí pre mladých ľudí.
7. Zabezpečiť dostupnosť praktických skúseností a odborných stáží, ktoré umožnia mladým ľuďom lepšie pochopiť pracovné prostredie a získať reálne skúsenosti potrebné na trhu práce.
8. Zvýšiť podporu podnikania a samostatnej zárobkovej činnosti medzi mladými ľuďmi, poskytnutím poradenstva a potrebnej administratívnej a právnej podpory pri zakladaní vlastných podnikov.
9. Zlepšiť dostupnosť informácií a poradenstva pre mladých ľudí o pracovných príležitostiach, vzdelávacích programoch, rekvalifikáciách a možnostiach podpory zo strany štátu a miestnych organizácií.
10. Zohľadniť regionálne špecifiká Trenčianskeho kraja pri tvorbe programov a iniciatív pre mladých NEET, aby sa riešili špecifické problémy regiónov, ako sú nižšia zamestnanosť alebo nedostatok prístupu k kvalitnému vzdelaniu.
11. Zabezpečiť efektívnu integráciu digitálnych nástrojov do vzdelávacích a rekvalifikačných programov, čo umožní flexibilné a dostupné vzdelávanie pre mladých ľudí zo vzdialenejších lokalít.
12. Zvýšiť efektivitu a dosah kontaktných miest prostredníctvom pravidelných hodnotení a prispôbovania programov potrebám mladých ľudí, čím sa zabezpečí dlhodobá udržateľnosť a relevantnosť ponúkaných služieb.

Vzhľadom na komplexnosť výziev, ktorým čelia mladí ľudia v situácii NEET, ako aj tí, ktorí sú týmto rizikom ohrození, je nevyhnutné vytvárať centralizované a jednotné kontaktné miesta ako stabilné a multidisciplinárne body podpory. Tieto miesta musia byť dostupné a inkluzívne, aby poskytovali mladým ľuďom komplexné

a koordinované služby. Ich trvalá prítomnosť v rámci regiónu by umožnila pružne reagovať na meniace sa potreby trhu práce a súčasne zabezpečiť individuálne prispôbené poradenstvo a podporu. Zriadenie takýchto kontaktných miest v Trenčianskom kraji predstavuje zásadný krok k posilneniu systému starostlivosti o mladých ľudí v zraniteľných životných situáciách, čím sa zlepší ich pripravenosť na vstup do pracovného života, zníži riziko dlhodobej nezamestnanosti a prispôje sa k celkovému rozvoju regiónu z hľadiska sociálnej súdržnosti a ekonomickej vitality.

Pre dlhodobú udržateľnosť jednotných kontaktných miest je nevyhnutné zabezpečiť ich viaczdrojové financovanie, založené na pevnom ukotvení v miestnej rozvojovej politike a rozpočtoch samospráv, doplnené o národné a európske verejné zdroje. Tieto by mali byť využívané aj prostredníctvom aktívnej účasti JKM v národných podporných schémach a programoch Európskej únie.

Navrhované miesta pre zriadenie JKM

V Trenčianskom kraji existuje niekoľko miest, ktoré by boli vhodné na zriadenie jednotných kontaktných miest pre osoby NEET, s ohľadom na demografické, socio-ekonomické a geografické faktory. Tieto faktory zahŕňajú vysokú nezamestnanosť medzi mladými, nižšiu úroveň vzdelania, špecifické potreby znevýhodnených skupín a prístup k pracovným príležitostiam, ako aj dostupnosť vzdelávacích a rekvalifikačných programov.

Nižšie sú odporúčané mestá v Trenčianskom kraji, kde by bolo najvhodnejšie zriadiť jednotné kontaktné miesta pre osoby NEET:

1. Trenčín

Dôvody pre zriadenie kontaktného miesta v Trenčíne:

- Hlavné administratívne a hospodárske centrum kraja - Trenčín je najväčšie mesto Trenčianskeho kraja a zároveň jedno z najdôležitejších hospodárskych centier regiónu, čo znamená vyšší potenciál pre zamestnanosť, vzdelávanie a rekvalifikáciu. Mnoho mladých ľudí z okolitých menších miest a obcí sa sťahuje do Trenčína za prácou alebo vzdelaním, a preto by bolo výhodné, aby kontaktné miesto fungovalo v tomto meste.

- Vysoká miera nezamestnanosti mladých - aj keď Trenčín nie je najviac postihnutý nezamestnanosťou, existuje tu významná skupina mladých ľudí, ktorí nemajú dostatočné odborné vzdelanie alebo pracovné skúsenosti. Kontaktné miesto by mohlo poskytovať poradenstvo o pracovných príležitostiach, odborných školeniach a rekvalifikáciách.
- Rozvinuté vzdelávacie inštitúcie - Trenčín je domovom viacerých stredných a vysokej školy, čo umožňuje prístup k vzdelávaniu a odborným kurzom. Kontaktné miesto by mohlo nadviazať spoluprácu so školami a vzdelávacími centrami, čo by mladým ľuďom uľahčilo návrat do vzdelávacieho procesu alebo získanie potrebných zručností pre trh práce.

Výhody zriadenia kontaktného miesta v Trenčíne:

- Geografická dostupnosť pre širokú časť kraja.
- Možnosť spolupráce so školami a vzdelávacími centrami.
- Vysoký potenciál pre vytváranie pracovných príležitostí a rekvalifikácie.

2. Nové Mesto nad Váhom

Dôvody pre zriadenie kontaktného miesta v Novom Meste nad Váhom:

- Významný priemyselný a obchodný región - Nové Mesto nad Váhom má silnú priemyselnú základňu, najmä v oblasti strojárstva, strojárskych súčiastok a automobilového priemyslu. Pre mladých ľudí bez odborného vzdelania alebo kvalifikácie je ale problémom získať vhodné pracovné miesta. Kontaktné miesto by pomohlo poskytovať odborné školenia a informácie o pracovných príležitostiach.
- Vysoká miera nezamestnanosti medzi mladými - v okrese je viditeľný problém s nezamestnanosťou mladých ľudí, ktorí nemajú dostatočnú kvalifikáciu alebo potrebné zručnosti na uplatnenie sa na trhu práce.
- Potenciál na podporu podnikania - Nové Mesto nad Váhom má rozvinuté podnikateľské prostredie, čo vytvára príležitosti na podporu mladých ľudí v oblasti podnikania a samostatnej zárobkovej činnosti. Kontaktné miesto by mohlo poskytovať mentoring a poradenstvo pre začínajúcich podnikateľov.

Výhody zriadenia kontaktného miesta v Novom Meste nad Váhom:

- Priemyselný sektor s vysokým dopytom po odborných zručnostiach.

- Možnosť rekvalifikácie a prepojenia s miestnymi podnikmi.
- Podpora podnikania medzi mladými ľuďmi.

3. Púchov

Dôvody pre zriadenie kontaktného miesta v Púchove:

- Strategická poloha a priemyselné zázemie - Púchov je významným priemyselným mestom v regióne, špecificky v oblasti strojárstva, elektrotechniky a automobilového priemyslu. Mnohé podniky v tomto sektore hľadajú kvalifikovaných pracovníkov, a preto je dôležité poskytnúť mladým ľuďom prístup k odborným školeniam a rekvalifikáciám.
- Nezamestnanosť a potreba zručností - Púchov má vyššiu nezamestnanosť medzi mladými, predovšetkým medzi tými, ktorí nemajú technické alebo odborné vzdelanie. Kontaktné miesto by mohlo mladým ľuďom pomôcť nadobudnúť technické zručnosti a zlepšiť ich zamestnateľnosť.
- Sociálne výzvy v regiónoch okolo Púchova - v niektorých obciach v okolí Púchova je problém so sociálnym vylúčením, a to najmä medzi rómskymi komunitami. Kontaktné miesto by sa mohlo zamerať aj na integráciu týchto skupín do vzdelávacieho a pracovného procesu.

Výhody zriadenia kontaktného miesta v Púchove:

- Vysoký dopyt po technických a odborných zručnostiach v miestnych podnikoch.
- Potreba podpory sociálne vylúčených skupín, predovšetkým rómskej komunity.
- Súčasná nezamestnanosť mladých a potreba prepojenia s rekvalifikačnými programami.

4. Handlová

Dôvody pre zriadenie kontaktného miesta v Handlovej:

- Historické a sociálne problémy - Handlová má výrazne postihnuté hospodárstvo po ukončení ťažby uhlia, čo spôsobilo vysokú nezamestnanosť a nižšie príležitosti na zamestnanie pre mladých ľudí. Rómska komunita v Handlovej čelí špecifickým problémom so sociálnym vylúčením a nízkym vzdelaním, čo ešte viac zvyšuje potrebu podpory pre mladých NEET.
- Sociálna inklúzia - kontaktné miesto v Handlovej by malo špecifické programy na podporu sociálnej inklúzie a rekvalifikácie

mladých ľudí, ktorí majú problémy so začlenením do vzdelávacieho systému alebo trhu práce.

- Zameranie na novú ekonomiku - po ukončení ťažby uhlia by sa Handlová mala orientovať na rozvoj nových sektorov (služby, remeslá, digitálne zručnosti), kde by kontaktné miesto mohlo zohrávať dôležitú úlohu pri príprave mladých ľudí na novú ekonomiku.

Výhody zriadenia kontaktného miesta v Handlovej:

- Vysoká nezamestnanosť a sociálna potreba, najmä medzi mladými Rómami.
- Sociálna inklúzia a podpora rekvalifikácie v post-ťažobnej oblasti.
- Podpora nových sektorov a predpríprava mladých ľudí na digitálne profesie a služby.

Zriadenie jednotných kontaktných miest pre mladých ľudí NEET v týchto štyroch okresoch prinesie veľa výhod v oblasti zlepšenia zamestnateľnosti mladých ľudí a posilnenia regionálnej ekonomiky. Každý okres a mesto má svoje špecifiká, ktoré vyžadujú individuálny prístup, ale spoločným cieľom je zvýšiť prístup mladých ľudí k vzdelávaniu, odborným kurzom a zamestnaniu, a tým aj zlepšiť ich šance na dlhodobú profesionálnu a sociálnu stabilitu.

Návrh merateľných ukazovateľov pre jednotné kontaktné miesta pre osoby NEET v Trenčianskom kraji

1. Zlepšenie zamestnateľnosti mladých ľudí

Zlepšenie zamestnateľnosti mladých ľudí by malo byť merané počtom mladých ľudí NEET zapojených do odborných školení a rekvalifikácií, čím sa zabezpečí ich lepšia pripravenosť na trh práce. Dôležitým ukazovateľom efektivity týchto programov bude percento absolventov školení, ktorí si našli zamestnanie do šiestich mesiacov po ich ukončení. Okrem samotných školení by mal byť hodnotený aj počet poskytovaných individuálnych kariérnych konzultácií a poradenských služieb, ktoré pomáhajú mladým ľuďom pri orientácii v možnostiach zamestnania, plánovaní kariéry a rozvoji profesionálnych zručností.

2. Prístup k vzdelávacím a odborným programom

Zabezpečenie prístupu mladých ľudí k vzdelávacím a odborným programom by mal byť hodnotený na základe počtu účastníkov, ktorí sa

do týchto programov zapoja. Kľúčovým ukazovateľom úspešnosti je aj miera dokončenia vzdelávacích kurzov, konkrétne percento účastníkov, ktorí získajú certifikát alebo odbornú kvalifikáciu, čo im umožní lepšie uplatnenie na trhu práce. Neoddeliteľnou súčasťou podpory vzdelávania je aj rozvoj spolupráce so vzdelávacími inštitúciami a odbornými školami, pričom by sa mal sledovať počet vytvorených partnerstiev, ktoré prispievajú k rozšíreniu dostupných vzdelávacích možností a zabezpečia prepojenie medzi vzdelávaním a potrebami pracovného trhu.

3. Podpora sociálne vylúčených skupín

Podpora sociálne vylúčených skupín by mala byť hodnotená na základe počtu rómskych a iných znevýhodnených mladých ľudí, ktorí sa zapoja do vzdelávacích a odborných programov. Dôležitým indikátorom úspešnosti je aj percento zapojených osôb z marginalizovaných komunít, ktoré po absolvovaní programov pokračovali vo vzdelávaní alebo si našli zamestnanie. Okrem individuálnej podpory by sa mal sledovať aj počet vytvorených programov špecificky zameraných na sociálnu inklúziu a integráciu do pracovného trhu, ktoré budú prispôbované potrebám znevýhodnených skupín a pomôžu im prekonať bariéry brániace ich plnohodnotnému začleneniu do spoločnosti.

4. Flexibilné vzdelávacie možnosti

Flexibilné vzdelávacie možnosti by mali byť hodnotené na základe počtu mladých ľudí, ktorí využijú kombinované vzdelávacie modely, ako sú dištančné, online alebo večerné kurzy, umožňujúce im zladať vzdelávanie s ich osobnými, pracovnými či rodinnými povinnosťami. Kľúčovým ukazovateľom efektivity bude percento účastníkov, ktorí tieto programy úspešne dokončia. Dôležitým aspektom je aj dostupnosť vzdelávacích programov prispôbených individuálnym potrebám mladých ľudí, čím sa zabezpečí väčšia inkluzívnosť a prispôbenie vzdelávacích príležitostí rôznym životným situáciám účastníkov.

5. Motivácia a aktivita mladých ľudí

Motivácia a aktivita mladých ľudí by mala byť hodnotená na základe počtu účastníkov zapojených do mentoringových programov, ktoré im pomáhajú rozvíjať ich zručnosti, sebavedomie a orientáciu v kariérnych možnostiach. Dôležitým ukazovateľom efektivity bude miera

spokojnosti účastníkov s kariérnym poradenstvom a psychologickou podporou, ktorá by mala byť pravidelne meraná prostredníctvom prieskumov spokojnosti. Zásadným kritériom úspešnosti bude aj počet mladých ľudí, ktorí sa po absolvovaní mentoringu rozhodli pokračovať vo vzdelávaní alebo sa im podarilo nájsť zamestnanie, čím sa posilní ich aktívna účasť na trhu práce a zlepši ich budúca profesionálna perspektíva.

6. Spolupráca medzi inštitúciami, školami a podnikmi – memorandá o partnerstve

Spolupráca medzi inštitúciami, školami a podnikmi by mala byť hodnotená na základe počtu aktívnych partnerstiev, ktoré budú vytvorené medzi vzdelávacími inštitúciami, firmami a verejnými organizáciami s cieľom podporiť integráciu mladých ľudí do trhu práce. Dôležitým ukazovateľom efektivity tejto spolupráce bude počet mladých NEET, ktorí získajú stáže alebo odborné praxe prostredníctvom týchto partnerstiev, čo im umožní nadobudnúť praktické skúsenosti a zvýšiť svoju zamestnateľnosť. Ďalším merateľným faktorom bude percento zamestnávateľov ochotných zapojiť sa do programov pre mladých NEET, čo bude odrážať ochotu a pripravenosť trhu práce aktívne participovať na riešení problematiky nezamestnanosti mládeže a poskytovať príležitosti na odborný rast a zamestnanie. Partnerstvá by mali byť deklarované prostredníctvom memorandá alebo obdobných dokumentov.

7. Poskytovanie praktických skúseností a odborných stáží

Poskytovanie praktických skúseností a odborných stáží by malo byť hodnotené na základe počtu mladých ľudí, ktorí sa zapoja do odborných stáží a praxe, čím získajú reálne pracovné skúsenosti a zlepšia svoju zamestnateľnosť. Kľúčovým ukazovateľom úspešnosti bude miera zamestnania absolventov stáží v rovnakom alebo príbuznom sektore do šiestich mesiacov po ich ukončení, čo naznačí efektívnosť stáží pri príprave mladých ľudí na reálne pracovné podmienky. Dôležitým faktorom je aj priemerná dĺžka poskytovaných stáží a percento ich úspešného absolvovania, čo odrazí kvalitu a relevantnosť praktických skúseností, ktoré tieto programy ponúkajú. Celkovým cieľom je zabezpečiť, aby odborné stáže poskytovali nielen teoretické vedomosti, ale aj praktické zručnosti, ktoré im uľahčia prechod do zamestnania.

8. Podpora podnikania a samostatnej zárobkovej činnosti

Podpora podnikania a samostatnej zárobkovej činnosti by mala byť hodnotená na základe počtu mladých NEET, ktorí sa zapoja do podnikateľských školení a mentoringových programov, zameraných na rozvoj ich podnikateľských zručností a schopností. Kľúčovým ukazovateľom úspešnosti bude aj počet začínajúcich podnikateľov, ktorí získajú odbornú podporu pri zakladaní živnosti alebo firmy, vrátane administratívneho a právneho poradenstva. Dlhodobá udržateľnosť podnikateľských aktivít bude sledovaná prostredníctvom miery prežitia novovzniknutých podnikov po 12 a 24 mesiacoch, čo umožní vyhodnotiť, do akej miery sú mladí ľudia schopní etablovať sa v podnikateľskom prostredí a úspešne rozvíjať vlastné projekty. Cieľom týchto opatrení je posilniť podnikateľského ducha medzi mladými ľuďmi, vytvoriť pre nich stabilné podmienky na rozbeh vlastného podnikania a podporiť ich finančnú nezávislosť.

9. Zlepšenie dostupnosti informácií a poradenstva

Zlepšenie dostupnosti informácií a poradenstva by malo byť hodnotené na základe počtu mladých ľudí, ktorí využili informačné služby jednotných kontaktných miest, čím získali prehľad o možnostiach zamestnania, vzdelávania a odbornej prípravy. Dôležitým ukazovateľom efektivity je aj počet individuálnych konzultácií zameraných na pracovné príležitosti, requalifikácie a podporu zo strany štátu, ktoré pomôžu mladým ľuďom lepšie sa orientovať v dostupných možnostiach. Celková spokojnosť účastníkov s poskytovanými službami môže byť meraná prostredníctvom prieskumu, respektíve návštevnosťou stránok sociálnych médií jednotných kontaktných miest pričom kľúčovým faktorom úspešnosti bude percento respondentov, ktorí uviedli, že získané informácie a poradenstvo boli pre nich užitočné. Cieľom je zabezpečiť, aby mladí ľudia mali jednoduchý prístup k relevantným a aktuálnym informáciám, ktoré im pomôžu pri rozhodovaní o ich budúcnosti a zlepšia ich uplatnenie na trhu práce.

10. Zohľadnenie regionálnych špecifik Trenčianskeho kraja

Zohľadnenie regionálnych špecifik Trenčianskeho kraja bude hodnotené na základe počtu vytvorených programov, ktoré sú prispôsobené konkrétnym potrebám regiónu a jeho pracovného trhu. Dôležitým ukazovateľom efektivity týchto iniciatív bude aj počet mladých ľudí NEET, ktorí sa zapoja do programov navrhnutých

s ohľadom na miestne ekonomické, sociálne a vzdelávacie podmienky. Okrem priameho zapojenia mladých ľudí by mala byť sledovaná aj úroveň spokojnosti regionálnych partnerov, vrátane samospráv, vzdelávacích inštitúcií a zamestnávateľov. Cieľom je, aby opatrenia na podporu mladých NEET boli efektívne a reflektovali reálne výzvy, ktorým čelia v rámci jednotlivých okresov Trenčianskeho kraja, čím sa zvýši ich šanca na úspešnú integráciu do vzdelávacieho systému alebo pracovného prostredia.

11. Integrácia digitálnych nástrojov

Integrácia digitálnych nástrojov do vzdelávacích a rekvalifikačných programov bude hodnotená na základe počtu mladých ľudí NEET, ktorí využili online vzdelávacie a rekvalifikačné platformy ako prostriedok na zlepšenie svojich zručností a zvýšenie zamestnateľnosti. Dôležitým ukazovateľom efektivity digitálneho vzdelávania bude percento účastníkov, ktorí úspešne absolvovali digitálne kurzy a získali relevantné certifikáty potvrdzujúce ich odborné znalosti. Zároveň bude sledovaná miera spokojnosti účastníkov so zapojením digitálnych nástrojov do vzdelávacieho procesu, čo umožní vyhodnotiť, do akej miery tieto technológie zlepšujú dostupnosť vzdelávania a naplňajú potreby mladých ľudí. Cieľom je vytvoriť flexibilné a moderné vzdelávacie prostredie, ktoré zohľadní rôzne formy učenia a umožní efektívne zapojenie mladých NEET do rozvojových programov prostredníctvom digitálnych riešení.

12. Efektivita a dosah kontaktných miest

Efektivita a dosah kontaktných miest by mala byť hodnotená na základe počtu mladých ľudí, ktorí využili ich služby, čím sa zabezpečí prehľad o rozsahu ich reálneho dosahu a užitočnosti pre cieľovú skupinu. Dôležitým ukazovateľom je aj ročná miera rastu využívania týchto služieb, ktorá naznačí, do akej miery sa kontaktné miesta stávajú etablovaným a dôveryhodným zdrojom podpory pre mladých ľudí NEET. Zároveň by sa mal sledovať počet zmien a vylepšení programov realizovaných na základe pravidelných hodnotení a spätnej väzby od účastníkov a partnerov, čo umožní neustále prispôbovanie služieb aktuálnym potrebám mladých ľudí a zvyšovanie ich efektivity. Cieľom je, aby kontaktné miesta poskytovali kvalitnú a flexibilnú podporu, ktorá reálne prispeje k zlepšeniu zamestnateľnosti a sociálnej integrácie mladých NEET v Trenčianskom kraji.

Tieto merateľné ukazovatele poskytujú systematický rámec na sledovanie pokroku a efektivity jednotných kontaktných miest v Trenčianskom kraji, čím umožňujú vyhodnotiť ich reálny prínos pre mladých ľudí v situácii NEET. Zároveň zabezpečujú dostupnosť relevantných dát potrebných na hodnotenie dopadu jednotlivých opatrení, identifikáciu silných stránok aj oblastí na zlepšenie a efektívnejšie prispôbovanie programov aktuálnym potrebám cieľovej skupiny.

Treba však zdôrazniť, že tento zoznam merateľných ukazovateľov nie je vyčerpávacím súborom hodnotiacich kritérií, ale skôr východiskovým rámcom, ktorý môže byť ďalej rozšírený a prispôbený na základe skúseností z praxe, zmien v sociálno-ekonomickom prostredí a vývoja potrieb mladých ľudí v ohrození. Pravidelná revízia a adaptácia týchto ukazovateľov umožní zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť a efektivitu kontaktných miest, čím sa posilní ich schopnosť poskytovať cieleňú podporu a reálne prispievať k zlepšeniu situácie mladých NEET v regióne.

Policy Paper pre prácu s osobami v situácii NEET v Trenčianskom samosprávnom kraji

Osoby v situácii NEET predstavujú skupinu mladých ľudí, ktorá je mimo vzdelávacieho systému, pracovného trhu a odborného školenia. Tento problém zasahuje významný počet mladých ľudí, ktorí čelia rôznym prekážkam, ktoré im bránia v aktívnej účasti v spoločnosti a hospodárstve. V Trenčianskom kraji, podobne ako aj v ďalších regiónoch Slovenska, je vysoký podiel mladých ľudí, ktorí sa nachádzajú v situácii NEET alebo sú v bezprostrednom ohrození, čo má negatívny dopad na ich sociálnu integráciu a budúce perspektívy.

Vzhľadom na závažnosť tejto situácie je nevyhnutné prijať konkrétne opatrenia, ktoré by pomohli zlepšiť životné podmienky a vytvoriť reálne príležitosti pre aktívne zapojenie týchto osôb do spoločenského a ekonomického života.

Cieľom tohto dokumentu je predložiť politické odporúčania a konkrétne opatrenia, ktoré prispievajú k zlepšeniu pracovných a vzdelávacích príležitostí pre osoby v situácii NEET, ako aj pre tých, ktorí sú v bezprostrednom ohrození situáciou NEET v Trenčianskom samosprávnom kraji.

1. Zlepšenie prístupu k ďalšiemu vzdelávaniu

Je nevyhnutné zlepšiť prístup k neformálnemu a ďalšiemu vzdelávaniu a programom zameraným na rozvoj mäkkých zručností. Tieto zručnosti sú kľúčové pre uplatnenie sa na trhu práce, no mnohí mladí ľudia v situácii NEET sa s nimi často stretávajú iba minimálne. Neformálne vzdelávanie ponúka flexibilné formy vzdelávania, ktoré môžu prispieť k odstráneniu medzier v ich zručnostiach a zlepšiť ich zamestnateľnosť.

- Zabezpečiť rozvoj a financovanie kurzov a školení zameraných na rozvoj mäkkých zručností, ktoré by boli prístupné mladým ľuďom v situácii NEET z rôznych oblastí Trenčianskeho kraja.
- Vytvoriť a podporiť spoluprácu medzi neziskovými organizáciami a vzdelávacími inštitúciami, aby ponúkali neformálne vzdelávacie programy v rôznych formách (kurzy, workshopy, semináre) a prispôsobené potrebám NEET.

- Rozvíjať a implementovať systém mikrocertifikácií, ktoré potvrdzujú získané zručnosti v rámci neformálneho vzdelávania, čím sa zvýši ich hodnota na trhu práce.
- Podporiť mobilné vzdelávacie programy, ktoré budú pravidelne navštevovať vzdialené alebo menej rozvinuté oblasti v Trenčianskom kraji, aby sa zlepšil prístup k vzdelávaniu aj pre mladých ľudí z týchto oblastí.

2. Zvýšenie dostupnosti a efektívnosti individuálneho poradenstva pri hľadaní zamestnania alebo vzdelávania

Je potrebné posilniť individuálne poradenstvo pre osoby v situácii NEET pri rozhodovaní o ďalšej kariére alebo vzdelávaní. Mladí ľudia potrebujú personalizované poradenstvo, ktoré im pomôže nájsť najlepšie možnosti pre ich profesionálny a osobný rozvoj. Mnohí mladí ľudia v situácii NEET sa cítia stratení v dôsledku nedostatku informácií o dostupných možnostiach. Efektívne poradenstvo môže pomôcť prekonať tieto bariéry a nasmerovať ich na vhodné programy vzdelávania alebo pracovné príležitosti.

- Zaviesť programy mentorstva, kde skúsení odborníci budú mladým ľuďom v situácii NEET pomáhať pri výbere vhodnej kariérnej cesty a vzdelávacích možností.
- Zabezpečiť vznik mobilných poradenstiev, ktoré môžu prichádzať priamo do miest a obcí, aby poskytovali poradenstvo mladým ľuďom priamo v ich komunite.
- Vytvoriť online platformy, kde budú mladí ľudia môcť získať prístup k interaktívnym poradenstvám, kariérnym testom a personalizovaným odporúčaniam pre ďalší kariérny alebo vzdelávací rozvoj.
- Zabezpečiť prepojenie poradenstva s pracovnými a vzdelávacími príležitosťami, prístup poradcov k aktuálnym pracovným ponukám, stážam a vzdelávacím programom, ktoré môžu byť priamo odporúčané mladým ľuďom podľa ich individuálnych potrieb.
- Vytvoriť systém na zabezpečenie financovania mobility za poradenstvom, vzdelávacími príležitosťami a programami mentorstva pre účastníkov NEET a poskytovateľov.

3. Zlepšenie spolupráce zamestnávateľov so vzdelávajúcimi inštitúciami

Je dôležité zvýšiť účasť zamestnávateľov v procese vzdelávania mladých ľudí, aby bolo vzdelávanie viac zamerané na potreby trhu práce a zamestnávateľia mali prístup k lepšie pripraveným pracovníkom. Chýbajúca spolupráca medzi zamestnávateľmi a vzdelávacími inštitúciami vedie k nezhode medzi tým, čo sa učí, a tým, čo je potrebné na trhu práce. Takáto spolupráca by zlepšila pripravenosť mladých ľudí na reálne pracovné podmienky.

- Organizovať spoločné vzdelávacie programy so zamestnávateľmi, odborné a praktické kurzy, ktoré sú spolufinancované zamestnávateľmi, aby vzdelávanie bolo prispôbené aktuálnym potrebám pracovného trhu.
- Podporovať a rozšíriť možnosti duálneho vzdelávania a programov stáží a tréningových programov, ktoré umožnia mladým ľuďom nadobudnúť praktické zručnosti priamo v pracovnom prostredí.
- Umožniť mladým ľuďom v situácii NEET získať prvé pracovné skúsenosti prostredníctvom platených stáží alebo štipendií podporovaných zamestnávateľmi.
- Organizovať pravidelné stretnutia medzi zamestnávateľmi a vzdelávacími inštitúciami, kde sa bude diskutovať o trendoch na trhu práce a prispôbovaní vzdelávacích programov aktuálnym potrebám.

4. Sociálna integrácia a podpora v rámci komunity

Je potrebné zvýšiť podporu komunity a zapojenie mladých ľudí do miestnych sociálnych a kultúrnych aktivít je kľúčové pre ich integráciu do spoločnosti. Kvalitná podpora v rámci komunity môže znížiť izoláciu mladých ľudí v situácii NEET. Sociálna integrácia mladých ľudí v situácii NEET pomáha zvyšovať ich sebadôveru, podporuje ich emocionálnu stabilitu a motivuje ich k ďalšiemu rozvoju. Komunita môže tiež poskytovať príležitosti na zlepšenie životných podmienok.

- Vytvárať príležitosti pre mladých ľudí v situácii NEET zapojiť sa do dobrovoľníckych aktivít a projektov, ktoré im umožnia získať cenné zručnosti a prepojenie s komunitou.

- Zriadiť centra, ktoré poskytujú nielen vzdelávacie programy, ale aj priestor na socializáciu, záujmové krúžky a psychologickú podporu, čím sa zlepši ich integrácia do komunity.
- Organizovať pravidelné komunitné podujatia, ako sú kultúrne festivaly, športové aktivity alebo diskusné fóra, ktoré pomôžu mladým ľuďom zlepšiť ich vzťahy s komunitou a znížiť sociálnu izoláciu.
- Vytvoriť a podporovať skupiny, v ktorých si mladí ľudia v situácii NEET môžu vymieňať skúsenosti, získavať podporu a rozvíjať vzťahy, ktoré im pomôžu pri prekonávaní prekážok v ich živote.

5. Spolupráca a koordinácia medzi aktérmi

Je dôležité posilniť koordináciu medzi verejnými, súkromnými a neziskovými organizáciami, ktoré pracujú s osobami v situácii NEET, aby sa zabezpečila efektívna spolupráca a optimalizácia dostupných zdrojov. Koordinovaná spolupráca zaručí, že všetky aktivity budú smerovať k rovnakému cieľu a nebudú sa duplikovať, čím sa zefektívni využitie finančných prostriedkov.

- Vytvoriť pozíciu regionálneho koordinátora pre NEET, ktorý bude koordinovať činnosť rôznych aktérov a zabezpečiť, aby všetky iniciatívy pre osoby NEET boli efektívne prepojené.
- Založiť spoločné pracovné skupiny na regionálnej úrovni, organizovať pravidelné stretnutia medzi aktérmi z rôznych sektorov, aby sa koordinovali programy a zdieľali informácie o aktuálnych potrebách a možnostiach podpory pre mladých ľudí.
- Vytvoriť a spravovať spoločný informačný portál, online platformu, ktorá bude centralizovať informácie o dostupných programoch, školeniach, poradenstve a pracovných príležitostiach, aby sa aktéri mohli efektívne prepojiť a získať prístup k aktuálnym informáciám.
- Podporovať projekty, ktoré umožnia zdieľanie materiálnych a finančných zdrojov medzi rôznymi aktérmi, čím sa optimalizuje efektivita využívania dostupných prostriedkov a zvyšuje dostupnosť služieb.

6. Posilnenie verejnej politiky zameranej na mladých ľudí v situácii NEET

Je dôležité posilniť verejnú politiku a strategické smerovanie v oblasti mladých ľudí v situácii NEET, ktoré umožní komplexný prístup k riešeniu tejto problematiky. Súčasná verejná politika by mala viac zohľadňovať konkrétne potreby mladých ľudí v tejto situácii a podporiť dlhodobé riešenia. Strategický rámec bude tak viesť k systémovým zmenám, ktoré pozitívne ovplyvnia dlhodobú zamestnanosť a vzdelávanie.

- Vytvoriť a implementovať špecifické regionálne politiky a plány na znižovanie počtu mladých ľudí v situácii NEET, ktoré budú prispôbené potrebám jednotlivých okresov v Trenčianskom kraji.
- Posilniť financovanie a podporu programov, ktoré sa zameriavajú na prevenciu situácie NEET a na podporu mladých ľudí v situácii NEET.
- Navrhnuť a zaviesť legislatívne opatrenia a zmeny na podporu zamestnávania mladých ľudí, ktoré zjednodušia zamestnávanie mladých a poskytnú zamestnávateľom daňové úľavy alebo iné stimuly na nábor mladých ľudí NEET.
- Vytvoriť a realizovať národné a regionálne informačné kampane zamerané na zvyšovanie povedomia o problematike NEET, o dôležitosti riešenia problému NEET a o možnostiach pomoci.

Práca s osobami v situácii NEET v Trenčianskom samosprávnom kraji si vyžaduje komplexný a koordinovaný prístup. Politické odporúčania predstavené v tomto dokumente sa zameriavajú na zlepšenie prístupu k vzdelávaniu, zvýšenie zamestnateľnosti a posilnenie sociálnej integrácie týchto osôb. Implementácia týchto opatrení si vyžaduje spoluprácu medzi verejnými inštitúciami, podnikmi, neziskovými organizáciami a podporu zo strany samosprávy a štátu. Týmto spôsobom bude možné poskytnúť mladým ľuďom v Trenčianskom kraji reálnu šancu na lepšiu budúcnosť a zapojenie do produktívneho života.

Tento policy paper ponúka návrhy, ktoré môžu napomôcť znižovať počty osôb v situácii NEET v TSK a prispieť tak k vytvoreniu inkluzívnejšej a spravodlivejšej spoločnosti.

Záver

Dlhodobá nečinnosť mladých ľudí v oblasti vzdelávania, zamestnania alebo odbornej prípravy predstavuje závažný problém, ktorý negatívne ovplyvňuje nielen ich individuálnu budúcnosť, ale aj stabilitu a rozvoj celej spoločnosti. Mladí ľudia, ktorí nie sú aktívne zapojení do vzdelávacieho alebo pracovného procesu, čelia vyššiemu riziku sociálnej izolácie, psychických problémov a nedostatku ekonomickej samostatnosti, čo im sťažuje budovanie stabilného životného zázemia. Z dlhodobého hľadiska to vedie k obmedzeným kariérnym príležitostiam, nízkym príjmom a vyššej pravdepodobnosti, že zostanú odkázaní na sociálnu pomoc.

Okrem individuálnych dôsledkov má táto situácia širší sociálno-ekonomický dopad. Nevyužitý pracovný potenciál mladých ľudí prispieva k znižovaniu hospodárskeho rastu a produktivity, zatiaľ čo rastúce náklady na sociálnu podporu a zamestnanecké intervencie predstavujú záťaž pre verejné financie. Dlhodobá neaktivita môže navyše prispieť k medzigeneračnej chudobe, prehľbovaniu regionálnych nerovností a zvyšovaniu rizika kriminality či extrémizmu.

V rámci realizovaného výskumu sme zistili, že v Trenčianskom kraji sa nachádza 15 500 mladých osôb v situácii NEET alebo ohrozených situáciou NEET, z ktorých je 2700 aktívnych, 7 800 osôb je neaktívnych a 5 000 osôb je ohrozených situáciou NEET.”

Na zlepšenie situácie mladých ľudí v situácii NEET v Trenčianskom kraji je nevyhnutné podniknúť niekoľko krokov. Jedným z kľúčových riešení je zlepšenie koordinácie medzi aktérmi, čo zahŕňa **efektívnejšiu spoluprácu** medzi verejnými inštitúciami, neziskovým sektorom a podnikateľmi. Vytvorením prepojených podporných systémov by sa podarilo zvýšiť efektivnosť služieb a zlepšiť dostupnosť pomoci. Ďalším dôležitým opatrením je podpora personalizovaného poradenstva, ktoré by umožnilo individuálny prístup pri riešení potrieb mladých NEET. Cieľené poradenstvo by im pomohlo pri výbere vhodného vzdelania, zamestnania či podnikania. Pre zvýšenie zamestnateľnosti je nevyhnutné rozšírenie flexibilných vzdelávacích a pracovných foriem, ako sú stáže, odborné školenia, podpora podnikania a sociálneho podnikania. Tieto opatrenia by umožnili lepšiu adaptáciu na potreby trhu práce a poskytli mladým ľuďom praktické skúsenosti. Nemenej

dôležité je aj posilnenie psychologickej a sociálnej pomoci, ktorá zahŕňa prevenciu duševných ochorení, mentoring a komunitnú podporu. Takéto opatrenia by prispeli k zlepšeniu duševného zdravia mladých NEET a ich lepšiemu začleneniu do spoločnosti. **Efektívnym riešením by bolo aj zriadenie jednotných kontaktných miest (JKM)**, ktoré by poskytovali centralizovanú pomoc pre mladých NEET v Trenčianskom kraji. Tieto miesta by zabezpečovali komplexné služby vrátane poradenstva, vzdelávania a kariérnych služieb.

Na efektívne riešenie situácie mladých ľudí v postavení NEET v Trenčianskom kraji je nevyhnutné zamerať sa na viaceré kľúčové oblasti. V prvom rade je potrebné **venovať zvýšenú pozornosť ôsmym hlavným oblastiam identifikovaným v analýze faktorov vzniku situácie NEET**, aby bolo možné cielene riešiť hlavné príčiny tohto problému.

Rovnako dôležité je **zamerať sa na napĺňanie identifikovaného spektra potrieb mladých NEET**, či už ide o podporu v oblasti vzdelávania, zamestnania, sociálneho začlenenia či psychologickej pomoci. Prispôsobenie opatrení konkrétnym potrebám jednotlivých skupín zabezpečí vyššiu efektivitu pomoci a lepšie výsledky pri ich integrácii do spoločnosti a trhu práce.

Pre dlhodobú udržateľnosť riešení je kľúčové **podporiť zabezpečenie komplexnosti aktivít aktérov pracujúcich s mladými ľuďmi**. To znamená, že podporné programy by mali byť prepojené a koordinované tak, aby mladí ľudia mohli plynulo prechádzať medzi jednotlivými službami a dostali súvislú podporu v rôznych fázach svojej cesty k zamestnaniu či vzdelaniu.

Osobitnú **pozornosť treba venovať intenzívnej podpore skupín znevýhodnených mladých ľudí**, ako sú zdravotne postihnutí, mladé matky, osamelí rodičia, Rómska mládež, ukrajinskí odídenci či mladí bez domova. Tieto skupiny čelia špecifickým prekážkam, ktoré si vyžadujú ciele intervencie a prispôbené programy. Napokon, kľúčovým predpokladom úspechu je podpora spolupráce medzi aktérmi pracujúcimi s mladými ľuďmi, či už ide o verejné inštitúcie, neziskové organizácie, podnikateľský sektor alebo komunitné centrá. Len prostredníctvom intenzívnej spolupráce a koordinácie možno vytvoriť efektívny systém podpory, ktorý bude reflektovať reálne potreby

mladých NEET a umožní im úspešne sa začleniť do spoločnosti a pracovného trhu.

Implementáciou navrhovaných riešení by sa výrazne zlepšila efektívnosť a dostupnosť podpory pre mladých NEET. Tým by sa posilnila ich zamestnateľnosť a sociálna inklúzia, čo by malo pozitívny dopad na celkový rozvoj regiónu.